БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 161 (7161)
ИЮЛИИН 9
СУББОТО
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ЭХЭНҮҮДЭЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕСС

Үхибүүдые шэнэ дайнай аюулһаа хамгаалгада зорюулагдаһан эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс мүнөөдэр Лозаннада нээгдэхэнь.

Энэ гайхамшагта конгрессые зарлаха гэһэн үүсхэлые дэлхэйн элдэб хубинуудай эхэнүүд тон халуунаар угтаһан байна. 77 оронной эхэнэрнүүдэй организацинууд конгрессые дэмжэжэ байһан тухайгаа, тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадахые хүсэжэ байһан тухайдаа мэдүүлээ.

Европын ба Азиин, Америкын ба Африкын эхэнэрнүүд Швейцарида ерэжэ байна. Бүхы оронуудай эхэнүүд эб найрамдалые, үхибүүдэйнгээ зол жаргалые бүхы хүсөөрөө хамгаалха гэжэ дорюун шангаар мэдүүлхын тулада ехэ бэрхэшээлнүүдые дабан дэлхэйн эгээ холын заха хизаарнуудһаа ерэнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн һүүлээр нээгдэхэеэ байгаа эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай арадуудай тэмсэлдэхи шухала һалбари болоно.

Бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүд уласхоорондын событинуудые тон ехэ анхаралтайгаар ажаглан хаража байдаг. Хархис бүлэгүүдэй яаралтайгаар зэбсэглэлгэ эрхилжэ байһан, оронуудай хоорондоо зүрилдөөтэй байха ба бэе бэедээ этигэлсэхэгүй ябадалые һүжэрөөжэ байдаг газарһаал лэ эб найрамдалай хэрэгтэ бодото аюулай тохёолдожо болохо байһаниие тэдэнэр харангүй байжа шадахагүй байна.

Өөрынгөө үлгын дууе ямаршье хэлэн дээрэ дууладаг байгаа һаа, эхэ гээшэ түбхын түрүүндэ эб найрамдалые, өөрынгөө үхибүүдэй зол жаргалтай байхые хүсэнэ. Үхибүүдтэ, бүхы арадуудта үнгэрэгшэ дайнай хэды шэнээн ехэ гасалан зоболон тохёолдуулһаниие эхэнэрнүүд-эхэнүүд мартаа ёһотой гэжэ имагтал сэдьхэлгүй хүнүүд һанажа болохо байна.

«Хүсэ баримталалгын» уршагта политика Холбоото Штадууд, Англи, Франци, Итали, Баруун Германи болон бусад оронуудай эхэнэрнүүдые үхибүүдэйнгээ түлөө, тэдээнэй ажамидаралай ба амгалан байдалай түлөө айдаг байдалда оруулаа. Энэ политика гэр байрын түлбэриие ехэдхэһэн, хүдэлмэригүйдэлгые олошоруулһан, сэрэгэй шэнэ налогуудые бии болгоһон байна. «Хүсэ баримталалгын» политика арадуудай хоорондо хаалтануудые табяа. Тэрэ политикые баримталагшад залуу үетэнэй сэдьхэл бодолые гутаан, бусад арадуудта дурагүйдэхэ сурталаар залуушуулые хүмүүжүүлнэ. Эдэ бүгэдэ хадаа арадуудай сэдьхэлые зобоонгүй байжа шадахагүй.

Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо үнгэрһэн арбан жэлэй туршада соо олон миллион эхэнэрнүүд эб найрамдалые, үхибүүдые хамгаалхын түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөндэ нэгэдэһэн байна. Энэ хүдэлөөн туйлай ехэ хүсэн болоо. Энэ хүдэлөөндэ бүхы оронууд—Финляндиһаа Мадагаскар хүрэтэрөө, Даниһаа Япони хүрэтэрөө, Канадаһаа Чили хүрэтэрөө хабаадана. Эхын эрилтэ түгэс, эрид шиидэнги голос хаа хаанагүй шангаар соностоно.

Һүүлэй үеын уласхоорондын событинууд, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын тулада Советскэ Союзай ба эб найрамдалда дуратай бусад оронуудай хэһэн шэнэ, бодото алхамууд хадаа бүхы оронуудай олон миллион эхэнэрнүүдэй үмэнэ үргэн хараа бодол нээһэн, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, олонитын элдэб системэтэй гүрэнүүдэй бэе бэеэ ойлголсохо, «хүйтэн дайниие» зогсоохо тодорхой замые заажа үгөө.

Буу зэбсэг хороохо, атомна зэбсэгые хорихо тухай Советскэ Союзай табиһан, программые олон зуугаад, миллион эхэнэрнүүд-эхэнүүд халуунаар һайшаагаа. Энэ программа хадаа үхибүүдэйнгээ ажана амгалан байхые хүсэдэг эхэ бүхэндэ ойлгосотой, юуб гэхэдэ, энэ программын бэелүүлэгдэбэл «хүйтэн дайнда» эсэс табигдажа, атомна бомбоһоо, шэнэ дайнай жэгшүүритэ муухай аюул хохидолһоо айха ябадал үгы болохо байна. Энэ программын бэелүүлэгдэбэл, хүн зондо сэрэгэй налогууд ашагдахаяа болижо, бүхы арадуудай ба бүлэ бүхэнэй ажабайдал хүнгэрхэ байна бшуу.

Эб найрамдалай ба үхибүүдэй зол жаргалай тулада бүхы оронуудай эхэнүүд уласхоорондын арсалдаата бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхыень өөһэдынгөө правительствонуудһаа эринэ. Женевэдэ һаяар болохоёо байгаа дүрбэн гүрэнэй правительствонуудай толгойлогшонорой Зүблөөндэ эхэнэрнүүд ехээр найдана.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл хадаа туйлай ехэ эршэ хүсэтэй, нугаршагүй эрэлхэг зоригтой байхые эринэ. Теэд үхибүүдээ хамгаалан бодоһон эхын эрэлхэг зоригтойдо ямаршье ажаг һэжэг байхагүй! Дайнай үедэ эхэнүүдэй харуулһан үзэгдөөгүй баатаршалгын жэшээнүүд түүхэдэ мэдээжэ. Бүхы дэлхэйн эхэнүүд өөһэдынгөө үхибүүдые хамгаалан ехэ эршэ хүсэтэйгөөр, эрэлхэг зоригтойгоор мүнөө тэмсэжэ байна. Энэ эршэ хүсые, эрэлхэг зоригые эбдэжэ шадаха хүсэн байхагүй! Эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресстэ бэлэдхэл хаа хаанагүй олон миллион эхэнэрнүүдэй болон тэдээнэй организацинуудай нэгэдэлгын, нягтаар жагсаалгын эрхэ байдалда үнгэрөө.

Эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресстэ хабаадаха делегадууд областной, районно, городской болон хүдөөгэй суглаанууд дээрэ һунгагдаа. Социальна эгээ элдэб байдалтай эхэнэрнүүд бэлэдхэлэй комитедүүдэй хүдэлмэридэ, конференцинүүд болон национальна конгрессүүдтэ хабаадаа. Конгрессэй делегадуудай голос хадаа дэлхэйн элдэб оронуудай олон миллион эхэнүүдэй голос мүн.

Францида элдэб организацинуудай түлөөлэгшэдэй олооро ороһон эрхэ түгэс комитет конгресстэ бүхы бэлэдхэлые эрхилһэн байна. Баруун Германида, Дуисбургда эхэнүүдэй конгресс болоно, Германиин хоёр хубиһаа ерэһэн мянга шахуу делегадууд тэрээндэ хабаадаа. Италида ба Швецидэ, Англида ба Сиридэ, Латинска Америкын оронуудта эб найрамдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэгшэ эхэнэрнүүд эхэнүүдэй конгресстэ бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна, тиин тэдээнэй эрхэ түгэс делегацинууд Лозаннада ерээ.

Эб найрамдалай түлөө шууд сэхэ тэмсэлэйнь эб найрамдалда дуратай арадуудта үндэрөөр сэгнэгдэжэ байдаг Хитадай Арадай Республикын, арадай демократиин бүхы оронуудай эхэнэрнүүд конгресстэ бэлэдхэлгые ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр үнгэргөө.

Советскэ Союзай эхэнүүд, бүхы советскэ арадтал адли, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ хододоо ябадаг байгаа, мүнөөшье ябаһаар. Лозаннадахи конгресс дээрэ советскэ делегадууд эб найрамдалай хэрэгэй түлөө, сэрэгэй блогуудта эсэргүүсэн, аюулгүй байдал хамтаараа хамгаалхын түлөө, эбтэй амгаланаар харилсан ажабайхын түлөө, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын, «хүйтэн дайниие» зогсоохын түлөө саашадаашье эсэшэгүй тэмсэхэ гэһэн манай бүхы арадай зориг хүсэлые харуулха байна.

Советскэ эхэнэрнүүд-эхэнүүд бүхы советскэ арадтаяа хамта эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресстэ халуун баяр хүргөөд, тус конгресс хадаа бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй нягтаар жагсаха ябадалда шэнэ, шухала алхам болохо, үхибүүдые шэнэ дайнай аюулһаа хамгаалхын түлөө арадуудай тэмсэлдэ ехэ туһа нэмэри болложо үгэхэ гэжэ этигэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

(«Правдын» июлиин 7-ной түрүү бэшэг).

Кукуруза хуряалгада бэлэдхэнэ

СТАВРОПОЛЬ, июлиин 5. (ТАСС). Петровско МТС-эй директор Я. Бичевой, главна инженер Г. Гозман гэгшэдэй зохёоһон «Таряанай комбайные кукуруза хуряахаар тааруулха тухай» брошюрые Ставропольско номой хэблэл гаргаба.

Петровско механизаторнууд хизаарайнгаа гандангi тала газарта таригдаһан гурба мянган гектар кукурузаһаа га бүриин 35 центнер орооһо хуряахаар, үнеэн бүхэндэ 12 тонно силос дарахаар хараална. Эндэхи механизаторнууд кукуруза хуряалгада бүри хабарһаа бэлэдхэжэ эхилһэн юм.

Кукурузын буурсагуудые хуряахаар түхеэрэгдэһэн комбайнууд кукуруза хадаха зуураа, эшыень жэжэлхэ юм. Кукурузын эшые һайнаар отолхын тула МТС-эй мастерской отололгын тусхай 15 аппарадуудые зохёогоо.

Түрэл орон доторнай

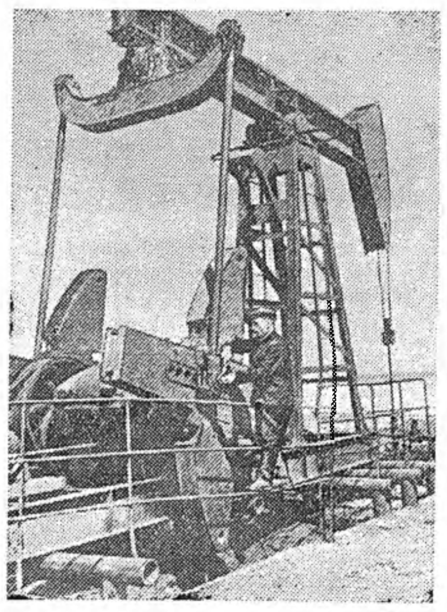

Бугуруслан. «Бугурусланнефть» управлениин олзоборилгын нэгэдэхи красноярска участогта нефть абалга саг үргэлжэ нэмэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «СКН-6» гэжэ маркын 10 тонын хүсэтэ станок-бүлүүрые ахалагша оператор Н. А. Аркадьев хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Һургуулиин хэрэгсэлнүүд ехээр бүтээгдэдэг болоно

РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерствын һургуулинууд болон һурагшадай хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ трестын предприятинууд продукци гаргалгаяа нилээд дээшэлүүлбэ. 6 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Даалгабариһаа гадуур 10 гаран миллион түхэригэй продукци — тетрадь, карандаш, готовальни, автоматическа ручка, мүн бусад зүйлнүүд гаргагдаа.

Министерство һургуулиин хэрэгсэлнүүдые саашадань бүри ехээр гаргаха тухай тогтоол баталаа. Тетрадь, бэхэ ехээр үйлэдбэрилдэг болобо. Автоматическа ручканууд болон автоматическа карандашуд хоёр дахин олоор, һурагшадай гуурһанууд нэгэ хахад дахин олоор бүтээгдэхэ юм.

Кемерово городто автоматическа ручкануудые бүтээхэ шэнэ завод байгуулагдахаар хараалагдаа. Бии байгаа предприятинууд шэнэлэн заһагдажа, үргэдхэгдэжэ байна. Ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд механизировалэгдэнэ.

Һургуулиин, мүн һурагшадай хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ трестын предприятинууд табанжэлэй эхилһэнһээ хойшо түсэбһөө гүдүүр 27 миллион түхэригэй нөөсэлгэ хэһэн байна. Продукциин өөрынь үнэ энэ жэлдэ 6 процентээр шахуу химдараа.

(ТАСС).

Олзоборилгын кооперациин хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэлгэ

Олзоборилгын кооперациин дээдэ һургуулида һуралсалай жэл дүүрэбэ. Һурагшадай ехэнхи хубинь гол предмедүүдээрээ һайн, эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа.

Һуралсалай ерэхэ жэлдэ дээдэ һургуули нилээд үргэдхэгдэхэ байна. «Машина бүтээлгын технологи, металл отолдог станогууд болон инструментнүүд» гэһэн мэргэжэлээр инженернүүд-механигуудые бэлэдхэхэ шэнэ факультет байгуулагдахань. Металл отолхо, модые механическа аргаар болбосоруулха шэнэ лабораторинууд эмхидхэгдэхэнь. Бүхы лабораторинууд болон һуралсалай кабинедүүд мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдажа байна.

Шэнэ факультедтэ, тэрэшэлэн бии байгаа технологическа, инженерно-экономическа факультедүүдтэ студентнүүд абтажа байна. Һуралсалай шэнэ жэлдэ олзоборилгын кооперациин дээдэ һургуулида 1200 студентнүүд — республиканууд, областьнууд болон городуудай хүдэлмэрилэгшэд, артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин новаторнууд һуралсаха байна.

(ТАСС).

1905 оной революцида зорюулагдаһан нүүдэл выставкэ[illegible]үүд

ХАРЬКОВ, июлиин 7. (ТАСС). 1905—1907 онуудай ородой түрүүшын революцида зорюулагдаһан нүүдэл выставкэнүүдые Харьковска гүрэнэй түүхын музей Ольховатска, Петровско районуудта эльгээгээ.

Хаанта засагта, помещигүүд болон капиталистнуудта эсэргүүгээр ажалшадай хэһэн революционно тэмсэлые харуулһан документнүүд болон фотографинууд выставкэнүүдтэ табяатай.

Энэ музей областиин районуудта иимэ 8 выставкэ эльгээгээ. Эльгээһэн выставкэнүүдынь колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудта табигдаха юм. Музейн научна хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл выставкэтэй сугтаа ябалсаха зуураа, 1905—1907 онуудай революци тухай, революционно хүдэлөөндэ Харьковай ажалшадай хабаадалга тухай лекцинүүдые уншана.

Терско-Кумска каналай барилга дээрэ

СТАВРОПОЛЬ, июлиин 7. (ТАСС). Терско-Кумска каналай барилгын гол участогта, Павлодольско станци шадар бетонно заводууд баригдажа дүүрэбэ. Уһа хааха хаалтын һуурида олон зуун мянган кубометр бетон дэбдигдээ. Энэ хаалтын баригдажа дүүрэхэдэ, Терек мүрэнэй түргэн урасхалта уһан номгоржо, Ногайска тала руу урдаха юм.

Терско-Кумска каналай хоёрдохи ээлжээнэй барилгын проект зохёогдожо дүүрүүтэй байна. Казбек хадаһаа урдадаг мүльһэнэй уһан Кума мүрэнһөө хойшоо Ставрополиин гандангi тала дайда руу урдаха юм. Эндэ Зүүн Маныч шадар туйлай ехэ Чограйска водохранилищи байгуулагдаха байна.

Украинска ССР. Закарпатиин олон колхозууд сайн плантацинуудтай болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мукачёвско районой «ВЛКСМ-эй 30 жэл» гэжэ колхоздо сайн набшаһа суглуулга харуулагдана. Колхозой гэшүүн комсомолка М. И. Щербан наада таладань байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Шэнэ ургасын таряан түмэр замаар, мүн уһан замаар зөөгдэжэ эхилбэ

РОСТОВ-на-ДОНУ, июлиин 7. (ТАСС). Хойто Кавказска түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд, Волго-Донской пароходствын уһанзамшад шэнэ ургасын таряа зөөжэ эхилбэ. Шэнэсэ тээһэн түрүүшын эшелонууд Петровское село, Передовая гэжэ станцинуудһаа гаража, Ленинград ошобо. Благодарное, Дивное, Спицевка гэжэ станцинуудай коллективүүд шэнэ ургасын таряае олон зүг руу эльгээгээ.

Шэнэ ургасын таряан мүн уһан замаар зөөгдэжэ эхилбэ. Волго-Донской пароходствын «ВТ-158» гэжэ пароход шэнэ ургасын таряае тээһэн 4 баржые шагтагалаад, үсэгэлдэр Веселый хутор гэжэ пристаньһаа гараба.

Ашаанай олон тоото теплоходууд, хүсэ ехэтэ буксировщигууд шэнэ ургасын таряа зөөжэ эхилээ.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилдэг нютагуудта хэгдэжэ байгаа барилга

РСФСР-эй городой ба хүдөөгэй барилгын министрын орлогшо нүхэр А. Ф. Дубровиной хөөрөөн

Шэнэ ба боро газар дээрэ тарилгын талмайе үргэдхэхэ гээшэ орооһо таряа ехээр абадаг болохо тон шухала арга мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум зааһан байна. 1956 ондо тиимэ талмай 28 — 30 миллион гектар болохо ёһотой.

Шэнэ газар элдүүрилхын тула парти, правительствын шиидхэбэреэр хэдэн арбаад шэнэ совхозууд болон МТС-үүд байгуулагдажа байна. Энээнтэй дашарамдуулан РСФСР-эй городой ба хүдөөгэй барилгын Министерствын урда иимэ харюусалгатай зорилго табигдаба: шэнэ МТС болон совхозуудай һайнаар хүдэлмэрилхын тула хэрэгтэй үйлэдбэриин ба культурно-ажаһуудалай байранууд богони болзорто бүрин баригдажа дүүргэгдэхэ ёһотой. Энээнһээ гадна, шэнэ ба боро газар дээрэ мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан МТС-үүд болон совхозуудта барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй.

Ямар ехэ барилгын хүдэлмэри хэгдэхэб гэжэ мэдэхын тула иимэ тоо баримтануудые харая: 1955 оной түсэбэй ёһоор министерство шэнэ ба боро газар элдүүрилдэг нютагуудта 104 МТС, 42 совхоз, таряанай 172 склад барижа байна; барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хамта дээрээ 500 шахуу миллион түхэригтэ хэгдэхэ, энэ хадаа 1954 ондо эдэ нютагуудта министерствын хэһэн барилга-хабсаралгын хүдэлмэриһөө 5—6 дахин ехэ болоно.

Алтайн хизаарта илангаяа ехэ хүдэлмэри хэгдэхэнь. Барилгын бүхы хүдэлмэриин гурбанай нэгэ хубинь тус хизаарта хэгдэхэ юм.

Совхоз бүридэ 17 байра, тэрэ тоодо: котельнэ, хүдөө ажахын элдэб машинануудые хадагалха байранууд, гараж, насосно ба уһа гаргадаг башнинуудтай артезианска худагууд, таряанай складууд, 2200 квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд, бани, тэрэшэлэн столово, овощехранилищи, магазин, бани, хлебопекарни болон үхибүүдэй эмхи зургаанууд баригдаха ёһотой. Энэ жэлдэ совхоз бүхэндэ һургуули, заһабарилгын-механическа мастерской баригдажа эхилэгдэхэ юм. Шэнэ МТС бүхэндэ заһабарилгын-механическа мастерской, локомобильна, котельнэ, гараж, насосно ба уһа гаргадаг башнинуудтай артезианска худагууд, хүдэлмэришэдэй байха байра баригдаха ёһотой.

Иимэ ехэ хүдэлмэри дүүргэхын тула министерство барилгын организацинуудые шэнэдхэн эмхидхэхэ ушартай. Тиигэжэ эдэ барилгануудта хэрэгтэй үйлэдбэриин база, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдэлмэришэд үгтэхэ болоно. Министерство хадаа шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ нютагуудта барилгын 13 трест байгуулаа.

Эдэ бүхы организацинуудые инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдөөр хангахын тула ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Энэ талаар бидэндэ КПСС-эй ЦК, правительство ехэ туһаламжа үзүүлээ. Парти, правительствын шиидхэбэреэр шэнэ газарнуудтахи барилгын организацинуудта 600 мэргэжэлтэд эльгээгдэхэ ёһотой. Мүнөө 300 гаран хүн ошоод, хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө үедэ шэнэ ба боро газар элдүүрилдэг нютагуудтахи барилганууд дээрэ хамтадаа 1300 гаран инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажаллана.

Барилгануудта хүдэлмэришэдые олохын тула ехэ юумэ хэгдээ. Хэрбээ 1955 оной январиин 1-дэ тэндэ 3500 хүдэлмэришэд бии байһан юм һаа, энэ оной июниин 1-дэ тэдэнэй тоо 18 мянган болоо. Тэдэ нютагуудтахи комсомольско организацинууд барилга дээрэ хүдэлмэрилхэ 4000 комсомолецуудые эльгээжэ, ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула тон богони болзорто үйлэдбэриин өөрын база байгуулха шухала. Эдэ нютагуудта урдань бии байһан база түсэблэгдэһэн хүдэлмэриие дүүргэхэ аргагүй юм. Министерство эдэ нютагуудтахи барилгын организацинуудта үйлэдбэриин шэнэ база байгуулхын тула 74 миллион түхэриг һомолоо.

Алтайн хизаарта үйлэдбэриин база байгуулгада онсо анхарал хандуулагдана. Энэ хизаарта опорно үйлэдбэриин табан пункт бариха гэжэ түсэбөөр хараалагдана. Пункт бүхэниинь 14.000 кубометр хюрөөдэмэл материал, 5000 кубометр түмэрбетоной зүйлнүүдые, 2000 кубометр товарна раствор, 24 мянга гаран квадратна метр модо дархалалгын зүйлнүүд гэхэ мэтые үйлэдбэрилхэ хүсэтэй байха.

Мүнөө үедэ эдэ заводуудай байха газар олдоод, проектнэ даалгабаринууд табигдаа, барилгын хүдэлмэри эхилэгдээ. Иимэ опорно үйлэдбэриин пункт бүхэн 20 миллион түхэригэй сэнтэй барилгын хүдэлмэри хэхын тула хэрэгтэй болохо барилгын зүйлнүүдээр хангаха ёһотой.

Эдэ пунктнуудые барихаһаа урид мүнөө Алтайн хизаарта таряанай складууд, гэр байра олоор баригдажа байна. Тэндэ барилгын комплексно бригаданууд хүдэлнэ. Ажалые иимээр эмхидхэхэдэ тон бүтээсэтэй байһаниинь нүхэр Степушкинай (трест «Алтайстрой») комплексно бригадын жэшээ дээрэһээ харахада болоно. 24 хүнһөө бүридэһэн бригада нормоёо 220 процент дүүргэнэ. Нүхэр Сидоркиной бригада (трест «Алтайсовхозстрой») хэбээр хэгдэһэн гэрнүүдые барихадаа үдэрэйнгөө даалгабариие 150 процент дүүргэнэ.

Алтайн организацинууд барилгада туһа хүргэнэ. Жэшээнь, хизаарай совхозууд болон МТС-үүд хабарай тарилгые дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр барилга дээрэ хүдэлмэрилхын тула 3 мянга шахуу хүнүүдые, ажахы бүхэн 5 автомашина эльгээгээ.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилдэг нютагуудта барилга үшөөл хангалтагүйгөөр ябажа байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бидэ түсэбөө үшөөл дүүргэнэгүйбди. Барилгые саг болзортонь дүүргэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан үйлэдбэриин барилгануудые совхозууд болон МТС-үүдтэ ашаглалгада оруулха, сентябриин 1 болотор байрын гэрнүүдые барижа дүүргэхэ, убэлдөө хүдэлмэрилхын тула барилгын организацинуудта бэлэдхэл хэхэ гээшэ манай зорилго болоно.

Урдаа табигдаад байһан харюусалгатай зорилгонуудые дүүргэхын тула барилгашад бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргаха байна. Гэхэтэй, хамта, зарим министерствонуудэй абаһан уялгаяа хүсэд дүүргэдэггүй дээрэһээнь барилга удаарууулагдана гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Жэшээнь, РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство энэ жэлэй табан һара соо шэнэ ба боро газарнуудтахи барилганудта 22,6 мянган кубометр модо, 16.792 квадратна метр хабсаргагдамал гэрнүүдые дутуу үгөө.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилдэг нютагуудта совхозууд болон МТС-үүдые барилгада хамаата министерствонууд болон эмхи зургаанууд үдэр бүри анхаралаа табижа байха хэрэгтэй.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партгруппада туһалха хэрэгтэй

Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадын партийна группада 8 коммунист тоологдоно. Энэ хадаа бригада соогоо ехэхэн хүсэн гээшэ. Партийна группа бригадынгаа гэшүүдэй дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэрине һайнаар табижа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадабал бригадынгаа ажал хүдэлмэридэ нүлөө ехэтэй байхань мэдээжэ. Гэбэшье, мүнөө үедэ тус партийна группа, (партгруппорг нүхэр Будаев) эмхидхэхы үүргэеэ муугаар дүүргэнэ.

Мүнөө малые һайнаар бэлшээжэ таргалуулхада, һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэдэ ехэ таатай саг байна. Теэд энэ зохид сагые ашагтай туһатайгаар хэрэглэхын тулада һаалишад болон мал адуулагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэрине партийна организаци мүртэйгөөр ябуулнагүй. Малаа бэлшээридэ гаргаһанһаа хойшо тус бригадын партийна группа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ тухай, һаалишадай абаһан уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухай асуудалнуудые нэгэшье зүбшэжэ хэлсээгүй.

Энэ шухала асуудалые тоонгүй байһан дээрэһээ һү һаалга тон бага. Ажахын жэлэй 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө оройдоо 280 литр һүн һаагдаһан байна. Зүгөөр, колхозой бусад фермэнүүдые абаад үзэбэл үнеэн бүриһөө хоёр дахин ехэ һүн һаагдаһан байна. Жэшээнь, 1-дэхи комплексно бригадын фермэдэ июниин 1 хүрэтэр үнеэн бүриһөө 400—500-гаад литр һүн һаагдаа.

Һаалишадай 5—10 үдэр соо хэһэн ажал хүдэлмэриин дүнгые хэзээ хойно, бүхэли һарын үнгэрһэнэй һүүлдэ ёһын түлөө хаража үзэдэг. Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнхэй. Фермэ дээрэ ажалай эмхидхэлэй һула, һү һаалгын шалгагдадаггүй дээрэһээ һаалишад 2—3 үдэрэй туршада зарим үнеэдээ һаангүй орхидог ушарнууд эндэ үзэгдэжэ байдаг. Жэшээнь, һаалишан П. Намжилова һаяшаг хоёр үдэрэй туршада үнеэдээ һаангүй байжа, 100 шахуу литр һү хосорообо. Гурбадахи үдэртөө һаахадань үнеэдынь һүеэ ехээр таташаһан байжа, нэгэ һаалгада 45 литр һаахын орондо оройдоо 17 литр һааһан байна. Иимэ ушарнууд эндэ али олон үзэгдэдэг байбашье, партгруппа энээниие саг соонь обёордоггүй, иимэ тэсэшэгүй дутагдалтай эбсэшоод байдаг.

Һүүлэй үедэ фермэ дээрэхи тоо бүридхэлые коммунист Д. Зандаков хэнэ, теэд тэрэ нүхэр уялгадаа мүн лэ муугаар хандана, «хара мүрөө» хараад лэ, эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын хүдэлмэрие хэрэгсээнэгүй.

Комплексно бригадын бригадир нүхэр Гумпылов эдэ мэтын дутагдалнуудые хаража, мэдэжэ байбашье, хамаагүйгөөр хандана. — Эндэ хэниие шье табихада өөрэгүй... байһан дутагдалнууд энэ хэбээрээл байха юм,—гэжэ тэрэ хэлэдэг.

Партийна организациин томилһон агитаторнууд тон һулаар хүдэлмэрилнэ. Һүүлэй 2 һарын турша соо фермэ дээрэ нэгэшье лекци уншагдаагүй, нэгэшье хөөрэлдөөн үнгэргэгдөөгүй байна.

Тус партийна группын хүдэлмэрээр колхозой партийна бюро һонирхоногүй. Парторганизациин секретарь нүхэр Афанасьев фермэ дээрэ ерэхэдээ партгруппын хүдэлмэрие хаража үзэнгүй ябашадаг заншалтай. Партбюро ажахын жэлэй эхилһээр партгруппоргнуудай дүй дүршэлөө андалдан абалсаха семинар нэгэшье үнгэргөөгүй, энэ талаар заабаришье үгөөгүй.

Партийна группануудай хүдэлмэрие һайнаар хүтэлбэрилжэ, хүдэлмэридэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ, шухала байна.

С. Спиридонов.

Парторганизациин шухала зорилго

Прибайкальска аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозойхид һү һаалгые ехэ болгохо, гахай олоор үсхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табина. 1960 ондо тус колхоз нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө жэл соо 2700 литр һү һаадаг болохо, энэнь 1954 онойхитой сасуулбал 4 дахин дээшэлхэ юм. Гахай шахажа гүрэндөө тушааха даалгабаряа болзорһоонь урид 1958 ондо дүүргэхэ. Тиин тарьянай газарай 100 гектар бүридэ үйлэдбэрилэгдэхэ гахайн мяханай хэмжээ энэ зургаан жэл соо 11 дахин ехэ болохо юм.

Иимэ харюусалгатай зорилгые саг соонь һайнаар дүүргэхэ хэрэг колхознигуудай эдэбхи хэшээлһээ дулдыдаха байһан туладань колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Лебедев) тэдэнэрэй дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар тус колхоз ажахын жэлэй 8 һара соо үнеэн бүриһөө 1000 холо гаран литр һү һаагаад байна. Октябриин 1 хүрэтэр түсэбөөр хараалагдаһан 1400 литрын орондо үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һаажа шадахабди гэжэ эндэхи һаалишад батаар найдана.

Гахай шахажа тушааха талаар мүн зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаба. Хабар эртэ түрэһэн 60 толгой поршоонхо мүнөө шахалганда бэлэдхэгдэжэ байнхай.

Үнеэдэй һү үгэлгые саашадань дээшэлүүлхэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ шухала нүхэсэл хадаа тэжээлэй база, түбхын түрүүндэ кукуруза һайнаар ургуулжа, силос ехээр даралга мүн болоно. Молотовойхид мүнөө жэл һаамхай үнеэн бүридэ 10 тонно силос, шахагдаха гахай бүридэ 3—4 центнер силос дарахаар хараатай тарилга хэһэн ба мүн тиимэ хэмжээнэй силоснэ барилгануудые хэжэ байна.

Силоснэ барилгын хүдэлмэрие тус парторганизаци тодорхойгоор хүтэлбэрилнэ. Колхозой парторганизаци правлени хоёр энэ хүдэлмэрие ударна барилга гэжэ тоолоод, коммунист нүхэр Руднев бригадиртай, 15 хүнһөө бүридэһэн тусхай бригада бии болгожо, барилгын хүдэлмэрие хурдан темпээр ябуулжа байнхай. Мүнөө 140 тонный хуушан траншей заһагдажа дүүрээ, 610 тонный 3 шэнэ траншей баригдаа, тиихэдэ үшөө 400 тонный траншей баригдажа дүүрэхэеэ байна.

—Силоснэ барилгын хажуугаар малажалай бусад барилгануудые һаатуулангүй ябуулнабди, ушар юуб гэхэдэ, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үглөө мүнөөгүй эхилхэмнай бшуу,—гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд зүб хэлсэнэ.

Г. Ильин.

Агитаторай блокнодой 12-дохи номер

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер хэблэлһээ гараба. Блокнодой «Хөөрэлдөөндэ хэрэглэгдэхэ материалнууд» гэһэн бүлэг дотор иимэ статьянууд толилогдобо: И. Дорофеев—Үбһэ тэжээл гүйсэд хүрэхөөр бэлэдхэе; А. Хилтухинов — Хонидые үрэжүүлгэ—шухала хэмжээ-ябуулга мүн; С. Донской — Физкультурнигуудай бүхэсоюзна үдэр.

«Түрүү дүй дүршэлэй трибуна» гэһэн бүлэг соо һү һаалгые хоёр дахин дээшэлүүлэе» гэһэн Г. Торгашин ба К. Хангалова гэгшэдэй статья, «Агрономой зүбшэл» гэһэн бүлэг соо «Кукурузын тарилгын хойноһоо харууһалга саг соонь үнгэргэе» гэһэн статьянууд толилогдобо. «Справкануудай таһаг» соо «Эбэртэ бодо малай фермын хүдэлмэрилэгшэдтэ тус тустань малые даалгажа үгэхэ нормо тухай болон малшадай ажалые ажалта үдэрөөр сэгнэхэ тухай» гэһэн материал хэблэгдэбэ.

Эхэ орондоо барилгЫн модо ехээр үгэе!

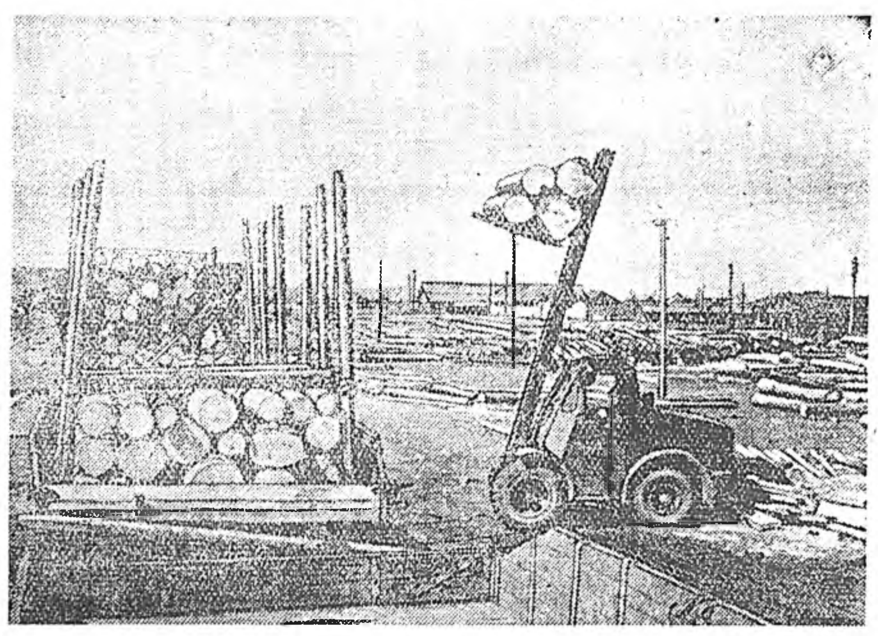

Манай ороной промышленность модо бэлэдхэлшэдые эрхим техникээр хангаа. Модо унагааха, шэрэхэ, ашаалха хүдэлмэринүүд бүхыдөө механизацилагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хандагатайн леспромхозой доодо складта модо ашаалга.

Ф. Сорокиной фото.

Эртэ үглөөгүүр...

Июлиин наранай һаяхан гаража, үргэлжэдөө нэмжыһэн нарһан тужа дээгүүр хурса элшээ сасан байхада, Эрийскэ леспромхозой центр—Илька тосхоной үйлсэнүүдтэ хон жэн байба. Һаяхан бодоһон айлнуудай гэрэй хоолойгоор хүб хүхэхэн утаанууд эндэ тэндэ бааяжа эхилнэ. Үглөөнэй наранаар зарим хүдэлмэришэдэй үшөө бодоошьедүй байхада, шофёр Анатолий Григорьевич Котельников гараждаа үни ерэнхэй, автомашинаяа хүдэлмэридэ бэлэдхэн байба. Машинаяа тойрожо байжа тон наринаар шалгана, шүрэб бүхэниинь шангадхана, частьнуудыень тоһодоно. Иигэжэ машинаяа бэлэн болгоһонойнгоо һүүлдэ шофёр рульдаа һуужа, диспетчерскэдэ хүрэжэ ерээд, ябууд дундаа путёвкоёо абаһан бэеэрээ ойн дундуур зурын ошоһон харгыгаар тооһо бурьюулан хараа далда ороно....

Уданшьегүй Анатолий Григорьевич леспромхозойнгоо участогуудай дээдэ складта хүрэжэ ерэнэ. Эндэ гэшүүһэнһээ сэбэрлэгдэһэн модонууд ута зандаа яар ябта обоолоотой. Тэрэнэй хажуугаар хүсэтэ кранууд табигданхай. Хүдэлмэришэд мүн лэ һаяхан ажалдаа гараһан хэбэртэй, машина зэмсэгүүдээ хүдэлгэжэ эхилжэ байба. Нүхэр Котельников машинаяа бишыхан талмай дээрэ түргэнөөр эрьелдүүлжэ, кранай үлгүүр доро табяад:

—Түргэлэгты, машиныемни миин байлгаа һаа, харюусахат,—гэжэ энеэбхилэн байжа хэлэнэ.

Модо ашаалагшад кранайнгаа моторые хүдэлгэжэ, гэшүүһэнһээ сэбэрлэгдэһэн хорёод метр ута модонуудые тэрэнэй машина дээрэ түргэхэнөөр ашаалба. Анатолий Григорьевич миин амаржа һуунагүй, машинаяа тойрожо байжа, зүбөөр, бүхөөр ашаалагдана гу гэжэ шалгана. Һүүлээрнь кабинадаа һуужа, машинаяа доодо склад ошохо харгы дээрэ гаргажа байлгаад, ашаагаа үшөө дахин шалгана. Иигэжэ хамаг юумэмни зүб болоо гэжэ мэдэхэдээ аян замдаа мордоно. Ой соогуур гараһан харгы асфальттай харгы бэшэ. Элдэб түгсүүлнүүдшье дайралдажа болохо, ашаалагдаһан модонуудай үзүүр харгын хажуудахи модондошье шагтагалдажа болохо. Теэд хэрэг ажалаа һайса мэдэхэ болоһон Анатолий Григорьевич ямаршье аюултай ушарангүй леспромхозойнгоо доодо складта богонихон саг соо хүрэжэ ерэдэг. Иигэжэ үдэр соо модо шэрэхэ нормоёо 160 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Энэ солото шофёрто даалгагдаһан автомашинань хэзээдэшье бэлэн байдаг. Модошодой дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ энэ новатор хододоо түрүү зэргэдэ ябалсадаг. Квартал бүхэнэй хүдэлмэриин дүнгөөр леспромхозойнгоо Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэг байна.

—Табадахи табанжэлэй даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид, үни хада дүүргэнхэйб. Теэд энээгээрээ һанаагаа амардаггүйб, ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлжэ, Эхэ оронойнгоо арадай ажахыда барилгын модо элбэг ехээр үгэхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэнэб,—гэжэ нүхэр Котельников мэдүүлнэ.

И. Мельников.

Ажалай эмхидхэлые һайжаруулха

Байгша оной май һарада Онохой модоной комбинадай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан боложо предприятиин ажалай бүтээсын ба продукци үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдэлэггүй байһан тухай хэ сэгдэһэн байгаа. Тэндэ үгэ хэлэгш комбинадай хүтэлбэрилэгшэды шангаар шүүмжэлжэ, ажалай бүтэ сын бага байһан шалтагаание эл рүүлһэн юм. Тэрэ гэһээр хоёр һа шахуу боложо байна. Зүблөөн дээ элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууды усадхаха талаар энэ үе соо шуха хэмжээ абажа боломоор байгаа. Гэ бэшье, бодото дээрээ комбинада хүдэлмэридэ эрид хубилалта үше хэгдээгүй байһаар.

Комбинадай гол хүдэлмэринь Уд голоор урдажа ерэһэн модые хүде дэ гаргалга болоод байна. Уһан со һоо модо гаргалга ажал ехэтэй хү дэлмэри гээшэ. Тиимэһээ тэрэни механизацилха тухай асуудал таби даһаар үнинэй юм. Тэд комбинада мэдэлдэ байһан баян техникэ эн хүдэлмэри дээрэ муугаар ашагла дана, хүсэ ехэтэ лебёдконууд ажа лай эмхидхэлэй һула дээрэһээ гүй сэд хэрэглэгдэнэгүй. Хүдэлмэришэ дэй хүсэн дуталдана.

Уралан нарижуулгын ба ухаала зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэ ри дээрэ үргэнөөр нэбтэрүүлгэ ажа лай бүтээсые дээшэлүүлхын түлө тэмсэлдэ шухала удхашанартай. Гэ бэшье, комбинадта энэ хүдэлмэр мартагдашоо гэхээр. Комбинада директор нүхэр Евдокименкын ту асуудалда зохихо анхарал хандуул даггүй дээрэһээ техническэ совет хү дэлмэрилнэгүй, инженерно-техни ческэ хүдэлмэрилэгшэдынь хүдэлмэ ришэдые уралан нарижуулгын хэ рэгтэ олоор хабаадуулхын түлө оролдоногүй. Комбинадай партор ганизаци (секретаринь нүхэр Ми хайлов) политическэ хүдэлмэри му гаар ябуулна. Хүдэлмэришэдэй дун да хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэгүй, со циалистическэ мүрысөөн ёһо тэды гээр эмхидхэгдэнхэй.

Арадай ажахын бүхы һалбари нуудта ехээр хэрэглэгдэжэ бай һан барилгын материал элбэгээр үгэ хын тулада комбинадай хүтэлбэри лэгшэдэй хүдэлмэридөө эрид хуби лалта хэхэ саг ерээ. Үйлэдбэри дээ рээ ажалай түрүү аргануудые хэ рэглэн, табанжэлэй түсэбые болзор һоонь урид дүүргэхын түлөө үргэ нөөр дэлгэрһэн социалистическэ мү рысөөндэ хүдэлмэришэн бүхэниие хабаадуулхыень комбинадай хүтэл бэрилэгшэдһөө эригдэнэ.

С. Крушельницкий.

МТС-үүдтэ техникые хүсэдөөр ашаглахын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Эрхим механизатор

—Битнай золтой, жаргалтай гээшэб. Партиин уряагаар Сэлэнгын аймагай Сүхын МТС-тэ ажаллахаяа ошохомни. Таанарии һайнаар лэ эндээ ажаллагты. Хирэ хирэ болоод, таанартаа хэр зэргээр түбхинһэнөө, хэжэ байһан ажал тухайгаа дуулгажа байхаб,—гэжэ Федя хүдөө гарахаһаа урид нүхэдтөө хэлээ һэн.

—Бидэнэртэй хамта хүдөө ажахые хүгжөөлсэхэеэ промышленна предприятиһаа ерэһэндэтнай ехэ баяртайбди. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор механизаторнуудай урда аргагүй ехэ зорилгонууд табигданхай. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зэргэтэйбди. Ямар ажалда ябаха дуратайбта,—гэжэ МТС-эй директор Эмир Ибрашеевич Ибрагимов нүхэр Хокряковто хандаа бэлэй.

—Би анхандаа шофёр мэргэжэлтэ хүн һэм, трактор түргэнөөр шудалхаб гэжэ һананаб. Трактористаар хүдэлхэ хүсэлэнтэйб,—гэжэ нүхэр Хокряков директортэ хэлэбэ.

МТС-эй дирекци нүхэр Хокряковой энэ хүсэлыень хангажа, трактористаар томилоо һэн. Тэрэ гэһээр Федор Григорьевич «ДТ-54» маркын трактор жолоодоно. Энэ нүхэр «Коммунизм» колхозой полинууд дээрэ жэлһээ үлүү ажаллаха зуураа газар элдүүрилхэ агротехникые һайса шудалаа, трактораа табан хурган шэнгеэр мэдэдэг болоо.

—Түрүүшээр энэ ажалдаа ехэ ядадаг, мэдээгүй юумэнүүдни олон байдаг һэн. Мүнөө газар элдүүрилхэ, илангаяа шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ агротехникын заабарине, олохон маркын тракторнуудые мэдэхэ болооб. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэмни намтай ажаллажа байһан нүхэдни ехэ туһалаа. Тиихэдэ би өөрөө газартаряалангай асуудалаар ехэ олон ном уншааб, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шудалжа эхилээб. МТС-эйшье мэргэжэлтэд ехэ олон юумэ намда ойлгуулаа, —гэжэ нүхэр Хокряков хэлэнэ.

—Федор Григорьевич, таамнай дизельнэ мотортой тракторые һайнаар мэдэдэг болоод байналта. Түргэнөөр лэ ойлгоот,—гэжэ тракторна бригадын бригадир байһан нүхэр Шагдуров хэлэдэг һэн.

Үдэрэй ошохо бүри хабарай наранай шангаар шарахадаһь, хээрын саһан хайлажа, газарай хүрьһэн гэдэжэ эхилбэ. «Хабарай тарилга мэнэ гэһээр эхилхэнь, трактор, машинанууднай бэлэн гү?» гэһэн асуудал механизатор бүхэнэй һанаан бодолые эзэлнэ. Мүн нүхэр Хокряков энээн тухай бодоно. Хабарай тарилгын дүтэлхэ бүри Федор Григорьевич һанаата болоно. Өөрынгөө даажа абаһан «ДТ-54» маркын тракторые харахадаа «ямар оньһон аргаар шамайе зүбөөр ашаглажа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлахабиб, республикын механизаторнуудай мүрысөөндэ бү хожомдоһойб» гэһэн бодол нүхэр Хокряковой һанаанда ходо байна.

Тракторнуудаа колхозуудай поли дээрэ гаргахаһаа урид МТС-эй дирекци ба партийна эхин организаци механизаторнуудай үйлэдбэриин суглаа зарлаба. Тэрэ суглаан дээрэ МТС-эй директор нүхэр Ибрагимов 1955 оной хабарай тарилгын үедэ механизаторнуудай зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө һэн. Тиихэдэ механизаторнууд энэ суглаан дээрэ социалистическэ уялгануудые абаа. Федор Григорьевич Хокряков энэ жэлдэ (зөөлэн хахалалгаар) 1200 гектар газар элдүүрилхэб гэһэн уялга абаһан байгаа. Механизаторнуудай абаһан уялгануудаа ажал хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилхэ харюусалгата үдэрынь ерэбэ. Хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө Федор Григорьевич һайнаар ажаллажа эхилээ һэн. Хабарай полевой хүдэлмэриин түрүүшын арбан хоног соо нүхэр Хокряков трактораа нэгэшье үдэр һаатуулангүй ябуулаа, халаанайнгаа нормые хододоо 100 гаран процент дүүргэдэг байгаа. Гэбэшье, Федор Григорьевич туйлаһан түрүүшынгээ амжалтануудаар һанаагаа амарангүй, ажалаа улам һайжаруулхые оролдоно.

Нүхэр Хокряковой жолоододог трактор ехэнхидээ сеялкэнүүдые шэрээ. Энэ нүхэртэй прицепщигүүдээр хүдэлдэг хүнүүд тарилга дээрэ нормоёо 150—200 процент дүүргэдэг байгаа. Федор Григорьевичын тракторай радиатор дээрэ хододоо дамжуулгын улаан тугхан хадхаатай ябадаг һэн.

—Федор Григорьевичын хажууда прицепщигээр хүдэлмэрилхэдэ бэедэ амар, ажалшье урагшатай байдаг. Энэ нүхэр һайн лэ механизатор болоо. Городһоо иимэл хүбүүд олоор ерэһэй, МТС-эй, колхозой ажал түргэн урагшаа ябаха һэн,—гэжэ прицепщигээр хүдэлһэн хүнүүд нүхэр Хокряков тухай хөөрэлдэдэг байгаа.

Мүнөөдөө нүхэр Хокряков ерэхэ жэлдэ тарихгдаха газарые пар болгон хоёрдохёо хахалжа байна. Энэ хүдэлмэреэ мүн лэ һайнаар дүүргэнэ. Федор Григорьевич ганса халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо тэмсэдэг бэшэ, баһа шанарыень һайса харалсадаг юм.

— Тарьянай ургаса ехээр абахын тула механизатор хадаа ганса ехээр хахалһайб тэжэ оролдохогүй, харин һайнаар, далангүйгөөр, гүнзэгыгөөр хахалһайб гэжэ оролдохо ёһотой. Шанар муутай хүдэлмэри хэндэшье хэрэггүй,—гэжэ нүхэр Хокряков хөөрэдэг байна.

Федор Григорьевич нормын ёһоор халаан соогоо «ДТ-54» тракторaар 6, 5 гектар хахалхын орондо 8—10 гектар хүрэтэр хахална. Тэрэнэй хахалһан участогай гүнзэгыень хэмжэхэдэ 20—22 сантиметр болодог.

—Федор Григорьевич, та ажалайнгаа дүй дүршэл тухай, иимэ амжалтануудые ямар аргаар туйладаг тухайгаа бидэндэ хөөрэжэ үгэхыетнай гуйнабди,—гэжэ трактористнууд тэрээндэ нэгэтэ хандаа һэн. Байд гээд, нүхэр Хокряков даруу аалихаһаар иигэжэ харюусаа:

—Миний хүнһөө үлүү хэһэн, бүтээһэн юумэ балай байхагүй. Туйлаһан амжалтамнай ороной түрүү механизаторнуудай амжалтануудта орходоо үшөө бага гээшэ. Тиимэшье һаань, танай гуйлтые дүүргэхэ ёһотойб. Үдэшын эдеэлгэнэй һүүлээр сутларуужамди.

Алтан шара наран арюунда оробо. Ёнхор нютагта үдэшын боро хараан уняартан ерэбэ. Энэ үедэ хүдэлмэриингөө үдэрые дүүргэжэ, ажалһаа ороһон механизаторнууд, колхознигууд үдэшын эдеэлгэнэй һүүлээр улаан булангдаа сугларба.

—Зай нүхэд! һууриая олоод һуугты. Федор Григорьевич Хокряков ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэхэнь,—гээд, тракторна бригадын бригадир нүхэр Кареевэй хэлэхэдэ, эндэ абяа шэмээгүй болошобо.

Федор Григорьевич өөрынгөө хэһэн ажал тухай, тракторые бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг тухайгаа хөөрэжэ эхилбэ:

—Халаанайнгаа нормые хододоо дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ баян ургаса туйлаха шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь мүн. Нормоёо дүүргэдэггүй хүнүүд полевой хүдэлмэрие һаатуулдаг. Тиигэжэ газарай шииг нойтые хатаадаг, ургамалай гарасые доошолуулдаг, тракторна хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ сэнгые дээшэлүүлдэг байна. Бүхы бригадаараа халаанайнгаа нормые саг үргэлжэ дүүргэхын тула ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, механизмуудай хойноһоо техническэ харууһа зүбөөр хэхэ, технологическа шанга журам байгуулха, бригадын бүхы гэшүүд өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэриин сагай минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэхэ ёһотой. Механизатор бүхэн хабар, зунай үнэтэ сагые зүбөөр хэрэглэхэ зэргэтэй. Хүдэлмэриингөө сагые бодолготойгоор хэрэглэхын тула нэгэ час соо хэды шэнээн талмай элдүүрилхэб гэжэ гү, али нэгэ тойросые хэды саг соо тойрохоб гэжэ би уридшалан мэдэдэгби.

Техническэ харууһалга яажа наринаар хэхые, энэ тэрэ механизмуудые хайшан гэжэ тааруулхые тракторист бүхэн һайса мэдэхэ ёһотой. Энээниие мэдээгүй һаа, тракторые һаатуулангүй хүдэлгэхэ гэжэ һэдэлтэгүй. Трактораа хүсэдөөр ашаглахын тула хүдэлмэрилжэ ябахадаа 4 час болоод лэ прицепной машинануудай ходовой частиие тоһодожо байдагби. Тиихэдээ 15—20 минута соо трактораа зогсоодогби.

Халаанай нормые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула плугай анзаһануудые, культиваторай улануудые, дискэнүүдые хурсадхаха хэрэгтэй. Прицепной машинануудай мохоо болоһон часть тракторна хүдэлмэриин шанарые доошолуулхаһаа гадна, тракторта ехэ хүндэ болодог гээшэ.

Тарьянажалай болон тракторна бригадануудай хүдэлмэрие зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ хүдэлмэриин сагые зүбөөр, аша туһа ехэтэйгээр хэрэглэхэ нэгэ нүхэсэл мүн болоно. Полиие саг дары, эрхим һайнаар бэлэдхэһэнһээ, агрегадые ямар газарта хүдэлгүүлхэ байһаниие зүбөөр тодорхойлһонһоо, үрэһэ хүрэнгэ, горючи болон уһа дутаангүйгөөр зөөһэнһөө агрегадай бүтээсэ, тэрэнэй хүдэлмэриин шанар гол түлэб дулдыдаха байна. Манай бригадын трактористнууд хахалха участогуудые бэдэржэ нэгэшье һаатаагүйбди. Тарьянажалай бригадын бригадир Петр Доржиевич Аюров тракторист бүхэнэй хаана хахалха байһые саг дары манда хэлэжэ үгэдэг. Тракторнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө бидэ механизаторнууд бии хүсэеэ гаргажа тэмсэхэ ёһотойбди, трактор, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, амжалта туйлахын түлөө механизаторнуудай социалистическэ мүрысөөндэ оролсообди,—гээд 45 минута соо үргэлжэлһэн хөөрөөгөө нүхэр Хокряков дүүргэбэ.

—Жэлһээ үлүүхэн саг соо трактористаар хүдэлөөд, энэ нүхэрнай ямар олон юумэ ойлгоһон байна гээшэб. Ажал хэхэдээшье, үгэ зугаалаашье бэрхэ, хайшаашье тэгшэ хүн лэ,—гэжэ Хокряковой нүхэдынь тэрээн тухайгаа хөөрэлдэдэг.

Эндэхи бригадын механизаторнууд ойлгоогүй, мэдээгүй юумэеэ Федор Григорьевичһоо асуудаг болонхой. Нүхэдэйнгөө асуудалнуудта хүсэд харюу үгэхын тула энэ нүхэр ехэхэн оролдолго гаргана. «МТС» гэжэ журнал, «Хүдөө ажахы» гэжэ газетэ тэрэ ходо уншана. Илангаяа тракторнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха тухай түрүү механизаторнуудай дүй дүршэлые харуулһан статьянуудые уншадаг, шудалдаг байна.

Малажалһаа продуктнуудые абалга ехэдхэхэ тухай партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриие нүхэр Хокряков һайнаар ойлгоо. Парти, правительствоор табигдаһан зорилгонууд тэрэнэй урма зоригые дэлгэжэ, ажалайнь эршые шангадхаа.

Б. ШИРЕТОРОВ,
манай корреспондент.

Малшадай байра байдалда саг үргэлжын анхарал хандуулха

Кабанскын аймагай колхозуудай 150 гаран малшад зунай урин дулаан сагай ерэн сасуу малнуудаа зунай бэлшээридэ гаргаһан юм. Эдэ колхозуудай малай зунайнь байранууд арал шугынууд соогуур байдаг.

Түрүү колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд зунай бэлшээри дээрэ ажалладаг малшадаа халуун анхаралаар хүреэлнэ. Жэшээлхэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад һаруул, сэбэр, һайнаар түхеэрэгдэһэн байрануудта ажаһууна. Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа шатар, даам табиха, радио шагнаха, һонирхолтой ном, газетэ болон журналнуудые уншаха арга боломжотой.

Зугөөр Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой малшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадта орходоо нилээд муу байратай юм. Эндэхи малшад сүлөөтэй сагтаа радио шагнаха газетэ, журналнуудые уншаха аргагүй байдаг.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи фермын малшад мүн лэ ниимэрхүү байдалтай. «Малайнгаа зунай бэлшээридэ гараһан сагһаа хойшо бидэнэр кино хараханаа байтагай лекцинье шагнанагүйбди»— гэжэ тус колхозой һаалишад мэдүүлнэ.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэришэд зунай үедэ малай холын гүүртэ болон фермэнүүдээр ябадаггүй заншалтай.

— Аралнуудта байдаг малай байрануудта ошохонь бэрхэтэй юм, — гэжэ аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Третьяков хөөрэдэг

Аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэд холын гүүртэ болон фермэнүүдээр ябажа, малшадай культурна эрилтые хангаха бүхы арга боломжотой. Колхозуудта катернуудинье бии. Хэрбээ аймгүйсэдкомой культурын таһагайхид колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэбэл, катернуудаарнь малай холын гүртэнүүдтэ ошохо дүүрэн арга боломжотой. Нүүдэл культбазанууд болон агитбригаданууд эмхидхэгдэнэгүй.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд малшадай байра байдалаар һонирхоногүй. Холын гүүртэнүүдтэхи малшадай зунай үедэ ямар условидо ажаһуудагыень тэдэнэр мэдэдэггүй байна. Малшадые эд бараагаар хангаха уялгаяа худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ мартана. Нүүдэл худалдаа наймаа аймагта муугаар эмхидхэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринье болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тус аймагай малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Эдэнэрэй культурна эрилтые саг болзор соонь хангаха гээшэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, культурын таһагай, худалдаа наймаанай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялгань болоно.

А. Власенко.

Шэнэ мэргэжэлтэд

Улан-Удын түмэр замай техникумэй үдэшын отделениин табадахи курсынхид энэ оной июлиин нэгэндэ гүрэнэй экзамен барижа дүүргээ. Паровозо-вагонно заводой цехүүдтэ ажалладаг эдэ залуу хүдэлмэришэдэй ажабайдалда ехэ событи болоһон байна. Эдэнэр ажаллажа байгаад мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдээ нилээд ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа.

Үдэшын техникум дүүргэгшэдэй тоо жэл бүри олошорно. Энэ техникумэй үдэшын отделениие үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин олон хүн дүүргэжэ гараһан байна. Энэ жэлдэ экзамен баригшадай 82-ынь «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр, 18-иинь «3», «4» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ гараа.

Июлиин 2-то үдэшын техникум дүүргэгшэдэй вечер болоо. Техникум дүүргэгшэдтэ баярай ёһоор байдалда дипломууд баһюулагдаһан байна. Эрхим студентнүүдэй нэгэн Михаил Енгалычев дипломоо абахадаа иигэжэ мэдүүлээ:

—Юрын советскэ хүнүүдтэ иимэ ехэ анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө түрэл парти, правительстводаа баясхалан хүргэнэб. Техникумдэ һуралсажа олоһон эрдэмээ үйлэдбэри дээрээ хэрэглэхые оролдохоб.

Нүхэр Енгалычев долоон жэлэй саада тээ фабрично-заводской училищи дүүргээд, паровозо-вагонно заводой паровозо-механическа цехтэ фрезеровщигоор ажаллажа эхилһэн юм. Залуу хүдэлмэришэн богонихон болзор соо өөрынгөө мэргэжэлдэ дүршэлтэй болоод, уданшьегүй дүрбэдэхи, табадахи разрядай хүдэлмэришэн болоһон байгаа. Нүхэр Енгалычев үдэрэйнгөө нормые 200, 200 гаран процент дүүргэдэг болоһон юм. Заводто ажаллажа эхилһэнһээ хойшо 2 жэл үнгэрһэнэй удаа Михаил Енгалычев бусад нүхэдтэйгөө хамта техникумэй үдэшын отделенидэ һуралсажа эхилһэн байгаа.

Люба Макарова һайн, эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр техникум дүүргэжэ гараа.

—Долоон класс дүүргээд байхадаа заводто ажаллахаар ороод, үдэшэндөө техникумдэ һуралсажа эхилһэн байгааб. Мүнөө техникум дүүргээд байхадаа би политехническэ институтда заочноор һуралсахаар шиидэээб,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ТЭЦ-эй лобарантка нүхэр Телецкая, главна механикын таһагай хүдэлмэрилэгшэ Роттер, техническэ шалгалтын таһагай мастер нүхэр Чебунин, главна технологой таһагай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Гордиенко болон бусад техникумээ мүн лэ эрхим сэгнэлтэнүүдтэйгээр дүүргэжэ гараа.

М. Кандабаев.

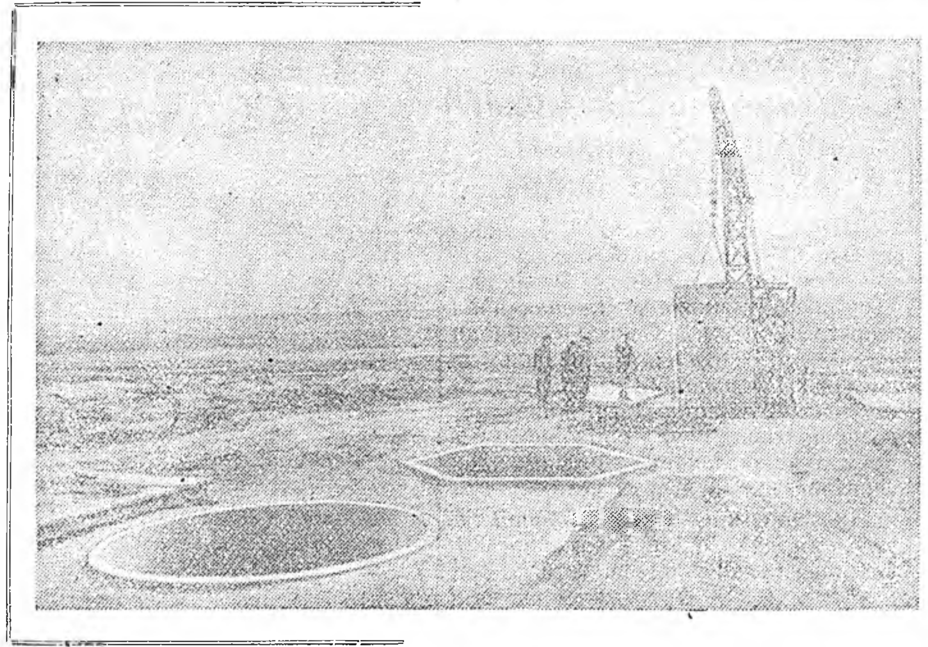

☆

Украинска ССР. Киевскэ областиин Сумска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз кукуруза тарилгынгаа талмайе энэ жэлдэ 5 дахин үргэдхөө. Колхозникууд 300 гектарай талмай дээрэһээ га бүриин 50 центнер кукуруза хуряаха, 3640 тонно силос дараха уялга абаһан байгаа. 800 тонно силос багтаха цементлэгдэһэн траншейнүүд, кукурузын буурсагуудые силос болгон дараха 510 кубометрын багтаамжатай цементлэгдэһэн нүхэнүүд колхоздо баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо цементлэгдэһэн нүхэнүүд баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆

Кукурузые һайнаар харууһалаа һаа, үндэр ургаса абтаха

Закаменай, Кударын, Сэлэнгын аймагуудай зарим колхозууд кукурузын ургасые харууһалангүй, энэ үнэтэй шэмэтэ тэжээлые гутаажа байна

Юу бодожо һуунаб?

Һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон бороогой удаа дулааржа, Кударын аймагай колхозууд кукурузын тарилгын хойноһоо харууһалга: ряд хоорондын элдүүрилгэ, буртаг үбһэ түүлгэ эхилжэ байна. Ехэ-Кударын МТС-эй гурбан тракторна бригада Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг. Эдэ бригадануудай механизаторнууд Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой 200 шахуу гектар кукурузада ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ дүүргээ. Мүн «Комбайн», Маленковой нэрэмжэтэ ба бусад хэдэн колхозууд тарилгынгаа хойноһоо һайнаар харууһална.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд кукурузынгаа полинуудта ряд хоорондын элдүүрилгэ, буртаг үбһэ түүжэ хаяха хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулна. Жэшээлхэдэ, «Путь Октября» колхоз газарһаа кукурузын бултайжа гараһанһаа хойшо нэгэшье гектарта ряд хоорондын элдүүрилгэ хээгүй. Ранжуровай, Ворошиловай нэрэмжэтэ (Хамнигадайн МТС), Ленинэй нэрэмжэтэ (Ехэ-Кударын МТС) колхозуудай кукурузын полинууд буртаг үбһэндэ дарагдашоо. Харьяата колхозуудтаа Хамнигадайн МТС 14 тракторна бригада эльгээһэн юм. Тэдэнэйнь оройдоо 3-иинь мүнөө кукурузын тарилгада культиваци хэнэ. Нүгөөдэ 11 тракторна бригадануудынь юушье хэдэг юм, мэдэгдэнэгүй.

Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузын ургасые эндэ тэндэ тугал буруу эдинэ, гэшхэнэ. Теэд тус колхозой малажалай фермын хүдэлмэрилэгшэд энээниие һанаа амархан хаража байдаг.

Хамнигадайн МТС-эй харьяата колхозуудай кукурузын полидо хорото шумуул—проволочник бии боложо, кукурузын ургасада хоро хүргэнэ. Теэд тус МТС-эй главна агроном нүхэр Назаров хорото шумуулнуудтай тэмсэл эмхидхэнэгүй.

Ф. Хандархаев.

Буртаг үбһыень түүнгүй, тарилгаяа муудуулна

Нийтын малажалые тэжээлээр хүсэд хангаха зорилгоор Закаменай аймагай колхозууд мүнөө жэл кукурузын талмайе урда жэлнүүдтэ орходоо һураггүй ехэ болгоһон байна. Кукурузын баян ургаса абахын тулада нарин нягта харууһан хэрэгтэй гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, Закаменай МТС-эй харьяата колхозууд ургасын хойноһоо харууһалнагүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Данцев, парторганизациинь секретарь нүхэр Балданов) 200 гаран гектар газарта кукуруза тариһан юм. Ургасын газарһаа бултайжа байхада нэгэ дахин борнойлго хээд лэ, тэрээнһээ хойшо ряд хоорондын элдүүрилгэ болон буртаг үбһэ түүлгэ эмхидхээгүй. Закаменай МТС энэ колхоздо тракторна хоёр культиватор эльгээгээ һэн. Теэд тэдэнь нэгэшье гектар газарта культиваци хээгүй. Тиимэһээ харууһалагдаагүй байһан кукурузань буртаг үбһэндэ дарагдашоо.

Аймаг соогоо томохон колхозууд болохо «Коммунизм», «Сталинай зам», Ждановай, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэһээ байтагай, кукурузынгаа зарим участогуудые бүри борнойлонгүй орхижорхёо. Тиигээд һүүлээрнь ургасын муушье һаань, «ургаса абтаха даа» гэжэ һанаа амархан һууна.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 3—4-дэхи бригадын участогуудта таригдаһан кукуруза буртаг үбһэндэ дарагдажа, холоһоо хараа һаа танигдахааршье бэшэ болошоо.

Колхоздо хүдэлдэг агрономууд МТС-эй главна агроном түрүүтэй ургасын хойноһоо харууһалга эмхидхэнэгүй.

Закаменай аймагай колхозууд кукурузын ургасын гэмтэлгүйгөөр бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, ургасын хойноһоо харууһалга эмхидхэхэ ёһотой.

Д. Адамцыренов.

Иимээр хандажа болохогүй

Сүхын МТС-эй харьяата колхозууд мүнөө жэлдэ 1258 гектар кукуруза тариад, ургасын газарһаа бултайһан хойно 900-гаад гектартань борнойлго хэһэн байна. Борнойлһонһоонь хойшо удаан сагай үнгэрбэшье, колхозууд оройдоо 200 гектарта культиваци хэжэ дүүргээ. Кукурузын ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха, хүрьһыень элдүүрилхэ, буртаг үбһыень түүхэ болон харууһалгын бусадшье хүдэлмэринүүд МТС-эй харьяата алишье колхоздо хэгдэнэгүй. Кукурузынгаа ургасын хойноһоо харууһалга юундэ эмхидхэнэгүйбта гэжэ колхозой түрүүлэгшэнэрһээ асуухада;

— Үбһэндэ оролгын халуун хаһа ойротоод, хүдэлмэрилхэ хүнүүдээр дутажа, кукурузынгаа ургаса харууһалнагүйбди, — гэжэ шалтаг барина. Жэшээнь, Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо тракторна бригадын механизаторнууд кукурузын полинуудта хаа яа культиваци хээд лэ байдаг. Тус колхозой правлени буртаг үбһэ түүлгэдэ һурагшадые болон колхозойнгоо гэшүүдые олоор хабаадуулнагүй.

Мүн эндэхи колхозуудта тарилгын урда тээ эмхидхэгдэһэн кукуруза ургуулгын звенонууд мүнөө тараагдашанхай.

Д. Бадмажапов.

Залуу бэшэгшэдэй зохёолнуудһаа

Үдэшэлэн орой

Дээшээ, огторгой руу
хир-хирэ шэртэн,
Дуулим һүни зогсонолди
хоюулан.
— Орой болоо гү?
— Мэдэнэгүйб.—
гэлдэн,
Ойрохон зуура замханалди
дуугай болон.
Үүлэгүй,
санхир номин тэнгэриин
Үй түмэн
одо мүшэдэй дундахана
Эгээл эли,
эгээл тодо,
ялагарын
«Эртэл даа» гэһэншүү
эмнин баруулна.
Одо мүшэдэй
хэды олоншье һаа,
Онсо хурсал
энэ одон
тэнгэридэ.
Эхэ оролдом
инаг басагадай олоншье һаа,
Энэ одондол
гансалши,
минии сэдьхэлдэ!

Ерэдүйн дархан

Тарбын эсэгэ Балданхай
Түмэршэ дархан юм колхозд...
Хүбүүхэн абаяа даханхай
Кузницада байлсадаг холодоо.
Хашардаггүй Тарбаһаа абань—
Хүбүүниинь ажалдань туһалдаг.
Хүхэ түмэр улайлгахадань
Хөөргынь хүдэлгөөд үгэдэг.
Алха, абаргынь гартаа
Абаад, бариад байдаг юм.
Балтыень даахагүй байһандаа
Баһашье голхороод абадаг юм.
Эрхим дархан болгохоор
Эсэгэнь Тарбаяа һургадаг лэ.
Урмашан байжа заадаг лэ.

В. Жалсанов.

Оролдолгын ашаар

Түнхэнэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Гарма Намжиловна Тунгрикова хоёрдохи жэлээ хонин ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Тиин энэ нүхэр ажалдаа харюу...атайгаар хандажа, хонидоо һайн...р харууһалдаг, саг болзор соонь ороондо оруулдаг юм. Тэрэнэйнгээ ашаар Гарма Намжиловна даажа байһан 100 эхэ хониһоо 112 хурьга абаад, гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлжэ байна.

А. Балдуев.

Кукуруза эдеэ хоолдо ба техническэ хэрэгсэлдэ хэрэглэгдэдэг

Валовой орооһо таряа абалгын талаар кукуруза дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ. Олон оронуудта кукуруза үниһөө хойшо эдеэ хоолдо ба техническэ хэрэгсэлдэ хэрэглэгдэдэг.

Кукуруза малда ба шубуунда һайн тэжээл болохоһоо гадна, хүн зоной ехээр хэрэглэдэг элдэб зүйлнүүдые хэлгэдэ ашаглагдадаг юм. Кукурузаһаа ондоо орооһото ямаршье культура тэжээлэй, техническэ ба эдеэ хоолой иимэ үнэтэй тэжээл үгэжэ шадахагүй байна. Тэрээгээр эдеэ хоолой ба техническэ 150 гаран янзын продуктнууд бэлэдхэгдэдэг.

Кукурузын орооһон эдеэ хоолой, тэжээлэй ба техническэ талаараа яахадаа иимэ үнэтэй байдаг бэ гэхэдэ, тэрээндэ крахмал, белок, тоһон, сахар, витамин ба бусад зүйлнүүд ехэ элбэг юм.

Кукурузын крахмал бүд нэхэлгын промышленностьда ехээр хэрэглэгдэдэг байна. Тэрэшэлэн крахмалаар карамель, сироп болон бусад зүйлнүүдые хэхын тула патока бэлэдхэгдэдэг юм. Эдеэ хоолой элдэб янзын продуктнуудай составта ородог мальтоза (солодово сахар) мүн лэ кукурузаар хэгдэдэг.

Кукурузын крахмалаар мүн эдеэ хоолой тон үнэтэ продукт—глюкоза үйлэдбэрилэгдэдэг байна. Тэрэ хадаа сахарта оруулагдадаг ба хүнэй элдэб янзаар үбшэлхэдэ тэрэнэй раствор һудаһан дотор оруулагдаха эм болгогдон үргэнөөр хэрэглэгдэдэг юм.

Малажалда ба эдеэ хоолдо хэрэглэхын тула кукурузаһаа «Е» витамин абтадаг. Энэ витамин шэниисэ ба хара тарянайхида орходоо кукуруза дотор хэдэн дахин элбэг байдаг. Зарим мэдээнүүд дээрэһээ харахада, шара кукуруза дотор «А» гэжэ тон шухала провитамин байдаг байна.

Кукурузын үрэһэн ехэ тоһотой байдаг. Энэ бүхы тоһониинь кукурузын орооһоной эхин үрэ дотор сугларанхай. Эхин үрэ дотор 40 ба тэрээнһээ дээшэшье процент тоһотой байдаг. Тиимэһээ энээгээр тоһо үйлэдбэрилхэдэ таарамжатай юм. Гэхэтэй хамта, кукурузаар спирт, крахмал, крупа болон гурил үйлэдбэрилхын тула тэрэнэй эхин үрэ оройдоо хэрэглэгдэдэггүй. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй тоһон гурилтай ба крупатай ниилэхэдээ, тэдэнние хадагалхада тон муу ба түргэнөөр гутадаг болгодог байна. Тиимэһээ кукурузын орооһые техническэ ба эдеэ хоолой хэрэгсэлдэ хэрэглэхын тулада тэрэниие түбхын түрүүн эхин үрэһөөнь һалгааха ёһотой.

Кукурузын орооһые эхин үрэһөөнь һалгааха хүдэлмэриин тон шухала ба орёо байһаниие хараадаа абажа, эдеэ хоолой промышленностиин Московско технологическа институт Молдавиин эдеэ хоол үйлэдбэрилэгшэдтэй харилсан ажаллажа, энэ хүдэлмэриие һайнаар хэхэ эгээн эрхим арга бэдэрхэ талаар научна шэнжэлэлгэ үнгэргэһэн байна. Мүнөө үедэ зохёогдоһон арга хадаа энээнэй урда тээхидэ орходоо эхин үрэнүүдые һураггүй олоор илгаха арга олгоно. Энэ аргаар абтаһан крупа болон гурил нормоор хараалагдаһанда орходоо һураггүй бага тоһотой байдаг ба удаан хадагалхада гутадаггүй байна. Илгагдаһан эхин үрэһэнүүдһээ мүн лэ үнэтэ тоһон абтадаг.

Кукурузын орооһоной эхин үрын тоһон наран сэсэгэй тоһондо адли байдаг, эдеэ хоолой болон техническэ хэрэгсэлдэ хэрэглэгдэдэг байна. Кукурузын орооһоной эхин үрэнүүдые жэлдээ тон багаханааршье үйлэдбэрилөө һаа, олон арбаад мянган тонно эдеэ хоолой кукурузын тоһо абажа болохо юм.

Харин гүрэнүүдтэ үйлэдбэрилэгдэдэг эдеэ хоолой кукурузын тоһон кондитерска, консервнэ болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг. Тэрэ хадаа мүн тоһон шэрэ, техническэ тоһо, мылэ, глицерин, эм болон үргэн хэрэглэлэй бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг байна. Кукурузын тоһоор эгээн һайн косметическэ крем хэгдэдэг.

Кукурузын орооһоной эхин үрэ гансал тоһо үгэдэггүй. Тэрэ элдэб янзын витаминаар элбэг байһан тула эмнэлгэдэ хэрэглэгдэдэг, эдеэ хоолой продуктнуудые гаргаха һайн шанартай түүхэй эд болодог байна. Кондитерска болон эдеэ хоолой бусад продуктнуудые витаминтай болгохо ябадалда хатаагдажа үйрүүлэгдэһэн эхин үрэнүүдые хэрэглэхэдэшье хамаагүй. Кукурузын орооһоной эхин үрэһөө абтадаг тоһон эдеэ хоолой тон һайн шанартай «Е» витамин элбэгээр үгэнэ гэжэ научна шэнжэлэлгэнүүд харуулаа.

Олошоруулгын витамин гэжэ нэрэтэй «Е» витамин малажалда ба шубуу үсхэбэрилгэдэ ехэ удхашанартай юм. Энэ витамин малда эдюулхэдэ тэдэнэй зүбөөр түлжэхэдэнь туһалдаг. Эдеэ хоолой тоһондо «Е» витаминай концентрат багаханааршье холиходо, тэрэнэй хадагаламжые һайжаруулдаг байна. Гадна, энэ витамин малай организмын һайнаар хүгжэлтэдэ ехэ үүргэ дүүргэдэг, «А» витаминай ба каротинай шэнгэсыень дээшэлүүлдэг байна.

Кукурузын консервэлэгдэһэн буурсагууд эдеэ хоолой дэлгэрэнгы продуктнуудай нэгэн болоно. Иимэ консервэ эдеэ хоолой ехэ һайн шанартай байдаг. Тэрэниие хэхын тула һайн шанартай кукурузын амтатай сортнууд хэрэглэгдэдэг. Ороной урда районуудта дабһатай уһанда шанагдаһан, дутуу эдеэшэһэн буурсагууд эгээн амтатай эдеэн гэжэ тоологдодог.

Хилын саада тээ, Америка, Итали болон бусад оронуудта хатаагдаһан кукуруза ба тусгаар буйлуулагдаһан кукурузын орооһоор хэгдэһэн эдеэ хоолой продуктнууд ехээр хэрэглэгдэнэ.

Кукурузын орооһоор хэгдэдэг, эгээн дэлгэрһэн продуктнуудай тоодо мүн «кукурузын хлопья» оролсодог. Энээниие хэхын тула кремнистэ сагаан кукурузын орооһоной эгээн эдеэ хоол ехэтэй зосоохи хубинь хэрэглэгдэдэг байна.

Сагаан ба шара кукурузын орооһоор эдеэ хоолой крупа хэгдэдэг юм. Гадна, тусгаар сортын—рисовэ, перлово болон сагаан кремнистэ сортын кукурузаар кукурузын рисовэ гурбан сортын крупа хэгдэдэг. Иимэ крупа эдеэ хоолойнгоо ба тэжээл болосынгоо талаар шэнисын маанна крупада дутэрхы юм.

Мүн кукурузын орооһоор эдеэ хоолой гурил хэгдэжэ болохо юм. Иимэ гурилаар зарим оронуудта хилээмэн, кондитерска болон бусад зүйлнүүд хэгдэдэг байна. Молдавска ССР-тэ иимэ гурилаар хэгдэдэг «мамалыга» гэжэ национальна эдеэ хоол тон хүндэтэй дээрэ тоологдодог. Кавказда, Закавказьеда болон ороноймнай бусад хэдэн районуудта кукурузын гурилаар эдеэ хоолой тон үл ехэтэй ба амтатай зүйлнүүд буйлуулагдадаг байна.

Гэбэшье, манайда техническэ хэрэгсэлдэ ба эдеэ хоолдо кукурузын продуктнууд үшөөл хүсэд ехээр хэрэглэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ ёһотой. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, бусад олон шалтагаануудһаа гадна, кукурузын орооһые буйлуулга хүсэд зүбөөр эмхидхэжэ, эгээн тоһогүй болоһон продукци абажа шададаггүй байнабди. Кукурузын орооһоор, мүн тэрэшэлэн гурил ба крупагаар эдеэ хоолой үнэгүй, амтатай ба үл ехэтэй продуктнуудые ехээр бэлэдхэн буйлуулха дүй дүршэл манай кулинарида үшөөл үгы байна. Теэд иимэ продуктнууд хилын саада тээ ехэ мэдээжэ болоһон байха юм. Эдэ юун гээшэб гэхэдэ, элдэб янзын печенье, торт, соус, гренки, майонез, пуддинг ба эдеэ хоолойнгоо, амтанайнгаа талаар эрхим шанартай бусад продуктнууд болоно.

Эдеэ хоолой промышленностьда тон үнэтэ продукт болохо кукурузын орооһон мүн арадай ажахыда шухала хэрэгтэй химическэ продуктнуудые үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг байна. Иимэ продуктнуудай тоодо лак хэдэг ацетон, мүн тэрэшэлэн бутилова спирт ороно.

Кукурузын буурсагуудые сохижо абаһанай һүүлээр тэрэнэй энэнүүдээр хэдэн химическэ продуктнуудые үйлэдбэрилжэ болохо юм. Тэдэнэй тоодо элдэб янзын кислотанууд ба ургамалай зарим үбшэнтэй тэмсэхэ зүйлнүүд ороно. Кукурузын энэнүүдээр целлюлоза үйлэдбэрилэгдэжэ болодог юм. Тэрээгээр искусственна торгон, сааһан ба бусад зүйлнүүд бэлэдхэгдэдэг байна. Тиихэһээ байтагай кукурузын эдеэшэнтэһэн буурсагай оройһоо багахан баглаа болон гарадаг хара хүрин үнгэтэй нарихан һабагшанууд эмнэлгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг байна. Тэрэ болбол «кукурузын рыльце» гэжэ нэрлэгдэдэг ба һүлһэнэй, суухын үбшэлхэдэ (холецистит үбшэн) эмнэлхын тула ехээр хэрэглэдэг эм болоно.

Кукурузын орооһоной, бүхыдөө кукурузын ургамалай эдеэ хоолдо ба техническэ хэрэгсэлдэ хэрэглэгдэдэг тон үнэтэ продукт байһаниие гэршэлһэн үшөө олон жэшээнүүдые харуулжа болохо. Гэбэшье, кукуруза тарилгые үргэнөөр дэлгэрүүлгэ хадаа хүгжэжэ байгаа малажалда тон найдамтай тэжээлэй база байгуулхаһаа гадна, мүн манай ороной хүн зоной улам ехэ боложо байгаа эдеэ хоолой хэрэглэмжые гүйсэд хангахын тула олон шэнэ үйлэдбэринүүдые эмхидхэхэ ба бии байһан үйлэдбэринүүдые үргэдхэхэ зорилгодо нүлөөлхэ тон найдамтай баримтанууд болоно гэжэ кукурузын орооһоной ба бүхыдөө кукурузын ургамалай хэрэглэгдэдэг байһаниие богонихоноор харуулһан энэ багахан шэнжэлэлгэ гэршэлнэ.

В. ЛЮБУШКИН,
техническэ наукануудай кандидат.

Yхибүүдые хамгаалха асуудалаар эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс нээгдэбэ

ЛОЗАННА, июлиин 7. (ТАСС-эй тусхай корр.). Yхибүүдые шэнэ дайнай аюулһаа хамгаалха асуудалаар эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс Швейцариин үзэсхэлэн гоё городуудай нэгэндэ—Лозаннада мүнөөдэр нээгдэбэ.

Энэ конгресс эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин үүсхэлээр нээгдээ.

Дала гаран оронуудһаа ерэһэн 1200 үлүүтэй делегатканууд конгресстэ хабаадалсана. Индиин, Хитадай Арадай Республикын, Советскэ Союзай, Латинска Америкын оронуудай, Урда Африканска Союзай, Франциин, Ямайкын, США-гэй, Мадагаскар аралай, Италиин, Австралиин, мүн бусадшье оронуудай эхэнүүдэй эльгээмэлнүүд конгрессэй залда байлсаба. Германска Федеральна Республикын делегаци 180 хүнһөө, Франциин — 125. Индиин — 41, Бразилиин — 40, Скандинавска оронуудай—128 хүнһөө бүридэнэ. «Эб найрамдал», «ажабайдал», «үхибүүд» гэһэн хүн бүхэнэй сэдьхэл баясуулмаар үгэнүүд элдэб хэлэнүүд дээрэ зал соо соностоно.

Конгрессэй делегатканууд олон янзын мэргэжэлтэй, элдэб политическэ һанал бодолтой эхэнэрнүүд юм. Тэдэнэрэй дунда парламентын гэшүүд, бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон эрдэмтэд, искусствын ажал-ябуулагшад, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд бии.

Конгрессэй боложо байгаа «Контуар Сюис» гэжэ байшанай нюур талада туйлай ехэ панно үлгөөгэй. Гартаа үхибүү бариһан залуу эхэнэр тэрэ панно дээрэ зураатай. Yхибүүдые хамгаалхын түлөө, дайнда эсэргүү, арадуудай хоорондохи хани барисаае бүхижүүлхын, буу зэбсэг хороохын түлөө тэмсэлдэ уряалһан олон тоото лозунгнууд конгрессэй залые шэмэглэнэ.

Конгресс мүнөөдэр нютагай сагаар 11 часта нээгдээ.

Япониин, Франциин Италиин, Советскэ Союзай, Чехословакиин, мүн бусад хэдэ хэдэн оронуудай эхэнүүдэй түлөөлэгшэд конгрессэй президиумдэ һунгагдаба. Францускa мэдээжэ ниитын ажал-ябуулагша, эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэгшэ Эжени Коттон гэгшые конгрессэй түрүүлэгшээр һунгаха тухай дурадхалай орходо делегатканууд үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаа. Швейцарска үхибүүдэй делегаци конгрессые халуунаар амаршалаа.

Удаань, Эжени Коттон сэдьхэл хүдэлгэмэ ехэ үгэ хэлээ.

«Өөһэдынгөө үхибүүдые дайнһаа хамгаалхын, буу зэбсэг хороохын, арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэхын зорилгоор ехэнхидээ угаа холын оронуудһаа ерэһэн элдэб яһатанай эхэнэрнүүдэй энэ уулзалгые би амаршалнаб»—гэжэ тэрэ мэдүүлээ...

Конгрессэй нэрэ дээрэ ерэһэн амаршалгын олон тоото бэшэгүүдые, тэрэ тоодо Ирэн Жолио-Кюриһээ (Франци), О. Б. Лепешинскаяһаа (СССР), Сун Цзин-линьһээ (Хитад), Амрит Каурһаа (Инди), мүн ниитын элитэ бусадшье ажал-ябуулагшадһаа ерэһэн бэшэгүүдые Эжени Коттон уншажа үгөө.

Бельгийскэ королева Елизавета конгресстэ эльгээһэн бэшэг соогоо эхэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессые зарлаха гэһэн үүсхэлые амаршалаад, атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэжэ байһанаа мэдүүлһэн байна.

Нью-Йоркһоо эльгээһэн юрын эхэнэрэй бэшэгые Эжени Коттон уншажа үгөө. «Бүхы эхэнэрнүүд, илангаяа эхэнүүд дайнда эсэргүүсэн тэмсэхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхын түлөө оролдохо гэһэн нэгэн һаналтай».

Энээгээр конгрессэй үглөөнэй заседани хаагдаа.

Советскэ Союзай амжалтануудые харуулһан выставкэнүүд

СОФИ, июлиин 7. (ТАСС). Промышленностиин, хүдөө ажахын, культурын ба искусствын талаар советскэ хүнүүдэй туйлаһан амжалтануудтай, тэдэнэй ажабайдалтай болгарска ажалшадые танилсуулха зорилгоор болгаро-советскэ обществонуудай союзай центральна совет выставкэнүүдые эмхидхэнэ гэжэ болгарска телеграфна агентство мэдээсэнэ. Эдэ выставкэнүүдые болгарска ажалшад ехээр һонирхон харана.

«Советскэ бүд нэхэгшэд» гэһэн темээр шэнэ выставкэ Софидахи Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ текстильнэ фабрикада үсэгэлдэр нээгдээ. Энэ выставкэ хадаа Советскэ Союзай текстильнэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажабайдалые, ажал хүдэлмэридөө тэдэнэй туйлаһан амжалтануудые, тэдэнэй амаралта эмхидхэлгые харуулна. Энэ выставкэ ээлжээ ээлжээгээр Болгариин промышленна бүхы центрнүүдтэ харуулагдаха байна.

Болгаро-советскэ обществонуудай союзай центральна совет бүхы орон дотор 24 выставкэ эмхидхээ. «Советскэ Узбекистан», «Московско гүрэнэй университедэй 200 жэлэй ой», «Каспиин далайн загаһашад», «Колхозно эрдэмтэ Мальцев», «Шэнэ газар» гэһэн ба бусад темэнүүдээр эмхидхэгдэһэн выставкэнүүдые хүн зон илангаяа ехээр һонирхоно.

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай сесси дээрэ

ПЕКИН, июлиин 6. (ТАСС). Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай (ВСНП)нэгэдэхи зарлалай хоёрдохи сесси Пекиндэ мүнөөдэр хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлээ.

ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор депутадууд Сун Цин-лин, Линь Бо-цюй ВСНП-гэй сессиин мүнөөдэрэй заседанида түрүүлэгшэнэрээр һууба.

КНР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ нэгэдэхи табанжэлэй түсэб тухай элидхэлэй дүүрэһэнэй һүүлээр Гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшо, Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ Ли Фу-чунь үгэ хэлээ.

КНР-эй 1954 оной бюджедэй дүүргэлтэ тухай, КНР-эй 1955 оной гүрэнэй бюджедэй проект тухай элидхэлые Гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшо, КНР-эй финансын министр Ли Сянь-Нянь сесси дээрэ хэһэн байна. Энэ элидхэл зүблэхэ зүйлэй хоёрдохи пунктда оруулагдаһан байгаа.

Румынида ургаса хуряалга эхилээ

БУХАРЕСТ, июлиин 7. (ТАСС). Румынска телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Румынида орооһо таряа хуряалга ба сохилго эхилһээр хэдэн хоног үнгэржэ байна. Оронои бүхы областьнуудта рапс хуряалга ба сохилго дүүрэхэнь ойротоо. Ячмень хуряалга түлэг ябажа байна. Оронои урда талын хубида намарай шэнинсын ургаса хуряалга эхилээ. Хүдөө ажахын культурануудай ургаса нёдондонойхидо орходоо нилээд һайн байгаа. Бухарестскэ областиин хүдөөгэй хамтын зарим ажахынууд түсэбөөр хараалагдаһанайхида орходоо гектар бүриһөө 600 килограмм рапс ехээр хуряажа абаһан байна. Констанцка область урдань үрэжэл багатай хүрьһэтэй нютаг гэжэ тоологдодог байһан юм. Гэбэшье, тэндэхи госхозууд 2.450 килограмм, хүдөөгэй хамтын ажахынууд—2.300 килограмм ячмениин ургаса гектар бүриһөө мүнөө жэлдэ хуряажа абаа. Хүдөө ажахын социалистическэ сектортэ ороoһото таряан гол түлэб машинаар хуряагдана.

Новая Гутада гурбадахи мартен ашаглалгада оруулагдаба

ВАРШАВА, июлиин 5. (ТАСС). Новая Гутадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай барилгашад шэнэ амжалта туйлаба. Эрхимээр түхеэрэгдэһэн мартеновскэ гурбадахи шэнэ пеэшэн үсэгэлдэр ашаглалгада оруулагдаба. Энэ пеэшэн нэгэ шудхалгадаа 370 тонно булад гаргаха байна.

Премьер-министр Неругэй Советскэ Союзаар ябаһан тухай индийскэ фильм зохёогдожо байна

ДЕЛИ, июлиин 6. (ТАСС). Индийскэ информационно бюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Индиин Республикын премьер-министр Джавахарлал Неругэй Советскэ Союзаар ябаһан тухай документальна кинофильмые Индиин информациин ба радиодамжуулгын Министерствын кинематографиин таһаг һаяар оронойнгоо экрануудта гаргахань. Фильм хоёр серитэйгээр гаргагдаха юм.

Дж. Неругэй Москвада байһан тухай, тэрээнэй Советскэ Союзаар аяншалһан тухай кинофильм соо харуулагдаха юм. Промышленностиин, хүдөө ажахын ба культурын талаар советскэ арадай туйлаһан амжалтануудтай Индиин ажалшад эндэ танилсаха байна.

Индиин премьер-министр Неругэй Югославида ерээд байлга

БЕЛГРАД, июлиин 6. (ТАСС). Югославска хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Югославида байгаа Индиин премьер-министр Неру үсэгэлдэр үглөөгүүр Загреб ерээ. Президент Тито Нерутэй сугтаа ябалсаа. Хорватиин соборой түрүүлэгшэ В. Бакарич, гүйсэдхэлгын вечэй түрүүлэгшэ И. Краячич гэгшэд Инди Югослави хоёрой гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн вокзал дээрэ айлшадые угтаа.

Неру президент Титотэй Хорватиин соборой түрүүлэгшын байрада ерээ. Соборой түрүүлэгшэ Хорватиин арадай үмэнэһөө Нерудэ бэлэгүүдые барюулаа.

Премьер-министр Неру тэндэһээ Раде Кончарай нэрэмжэтэ заводто ошоо. В. Бакарич, К. Попович гэгшэд Неруе үдэшэлсэһэн байна. Неругэй хүндэлэлдэ Загреб шадархи Лучко гэжэ аэродром дээрэ болоһон сэрэгэй парадта Неру байлсаа.

Неру үсэгэлдэр үдэр Любляну ошоод, үдэшэлэн Э. Кардельтэй сугтаа Бриони ерээ.

Газедүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Брионидо июлиин 6-да югославско-индийскэ хэлсээн болохо юм. Хэлсээнэй үедэ Югославска талаһаа, президент Титоһээ гадна, Э. Кардель, К. Попович, Югославиһаа Индидэ байгаа посол Б. Црнобрня болон бусад байлсаха юм.

Австритай баталагдаһан гүрэнэй договорые ратификацилха тухай шиидхэбэриие английска парламент баталан абаба

ЛОНДОН, июлиин 6. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Австритай баталагдаһан гүрэнэй договорые ратификацилха тухай хуулиин проектые английска парламентын дээдэ палата болохо лорднуудай палата үсэгэлдэр һайшааба. Хуулиин энэ проект общинануудай палатаар һайшаагдаһан юм. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор королевэ парламентын шиидхэбэриие үндэһэ болгон договорой ратификационно грамотада гар табиха юм.

Дж. Неру Рим ерэбэ

РИМ, июлиин 7. (ТАСС). Индиин Республикын премьер-министр, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Джавахарлал Неру мүнөөдэр Рим ерэбэ. Италиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Антонио Сеньи Неруе аэродром дээрэ угтаа.

Неру Сеньи хоёр амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Италиин шэнэ правительство

РИМ, июлиин 6. (ТАСС). АНСА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Антонио Сеньи Италиин шэнэ правительствын составые соносхоо.

Шэнэ правительствын министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Антонио Сеньи (христианска демократ), тэрэнэй орлогшо ба портфельгүй министр Джузеппе Сарагат (социал-демократ) болоһон байна.

Сеньи гэгшын байгуулһан правительство энэнэй урда тээхи кабинедһээ тиимэ ехэ илгаатай бэшэ: энээндэ христианско-демократическа, социал-демократическа ба либеральна партинуудай түлөөлэгшэд ороно. Газетэнүүдэй баталамжануудай ёһоор либералнуудай табиһан хэдэ хэдэн условинуудые Сеньи гэгшын хүлеэн абаһанай һүүлээр правительствын программа тухай үгээ ойлголсолго туйлагдаһан байна.

Республиканска парти правительствода хабаадалсахаһаа арсабашье, парламентын заседани дээрэ тэрэниие дэмжэхэбди гэжэ найдуулаа.

Заншалта спартакиада

Бүхэ барилдаан, һур харбаан

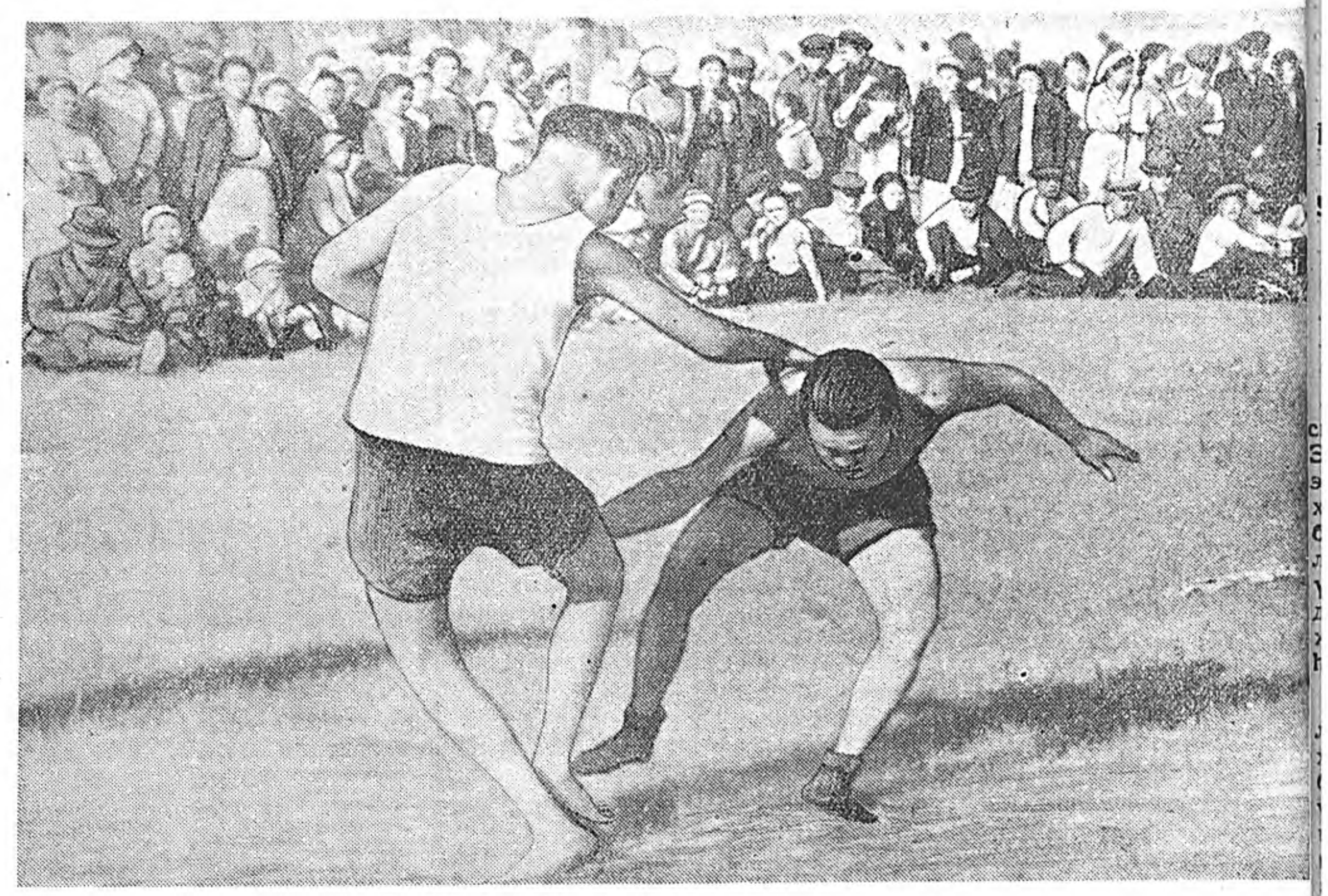

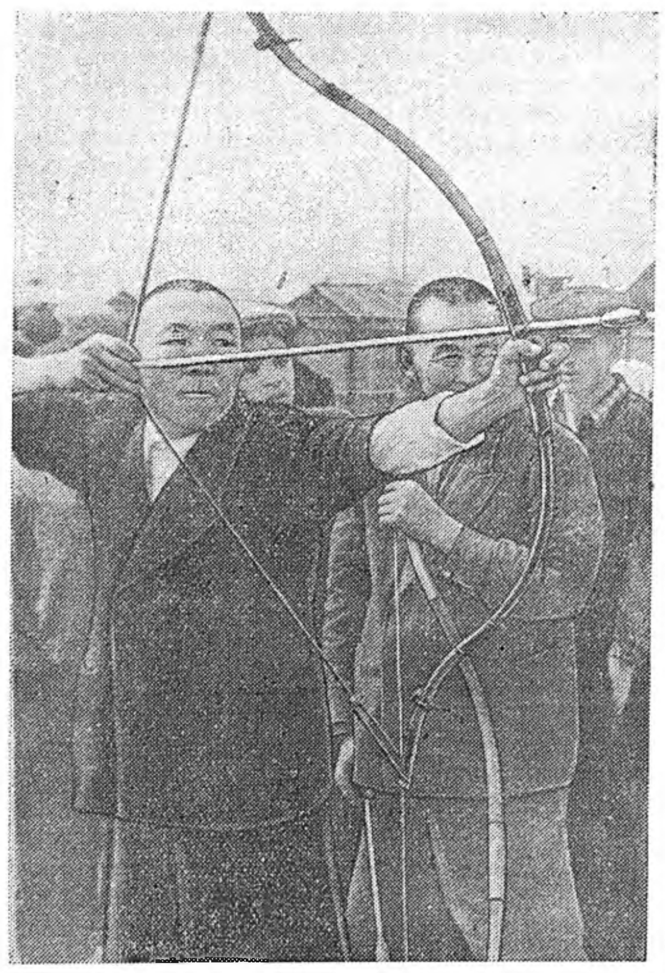

Июлиин гурбанай амаралтын үдэр... Иволгинск тосхоной шэнээр баригдаһан стадион дээрэ бүри үглөөгүүр эртэһээ захалан хүн зон сугларба, илангаяа залуушуул эндэ олон...

11 час багаар арба гаран ашаанай машинада дүүрэн һууһан хүнүүд аймагай центрын баруун урдаһаа удаа удаагаар ерэжэ бууна. Эдэ хадаа «Улаан Оронго», «Коммунизм», «8-ое Марта», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай спортсменүүд, спартакиада харахаяа ерэһэн колхознигууд, Саянтын МТС-эй механизаторнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл...

Хүн бүхэн һайндэрэйхеэр хубсаланхай, хүхюун сэнгэлиг... Хабарай полевой хүдэлмэриин түлэг үедэ сүлөө забгүйдэжэ, үни удаанай уулзаа харалсаагүй колхознигууд механизаторнууд, хүбүүд, басагад һанан байжа хөөрэлдэнэ, бодон байжа зугаалалсана.

Yдэрэй 12 час... Ажалшадай депутадуудай Иволгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр М. Д. Цыренов аймагай спартакиадые нээ[...] зуураа иигэжэ хэлэбэ:

— Хүндэтэ нүхэд спортсменүүд! Хүндэтэ колхо[...]нигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшад! Аймагайнгаа 1955 оной заншалта спартакиадатай даш[...]рамдуулан КПСС-эй айкомой ба аймагай Совед[...] гүйсэдкомой зүгһөө Таанарые амаршалнаб... Фи[...]культурна мэргэжэл шадабаринигаа шэнэ шэнэ ту[...]лалтануудые харуулхыень аймагайнгаа спортсм[...]нүүдтэ хүсэнэм...

Аймагай 200-гаад спортсменүүдэй хабаадал[...]тай физкультурна парад болоһоной һүүлээр мүр[...]сөөн эхилээ. 100, 200, 800, 1500 метртэ эрэшүүл бо[...]лон эхэнэрнүүдэй ябган урилдаан, велосипедэ[...] урилдаан, утые ба үндэрые харайлган, дискэ ш[...]дэлгэн, ядро түлхилгэн, һур харбаан, бүхэ бари[...]даан, мори урилдаан болон бусад олон зүйл[...] спортивна мүрысөө наадануул болобо.

Урда урда жэлнүүдэйхитэй сасуулбал мүнөө а[...]маг соо спортсменүүд, спортивна коллективүү[...] нилээдгүй олон боложо, спортсменүүдэй мэргэж[...] шадабаринь улам бүри дээшэлһэн байна.

Мүрысөөнэй эсэстэ Булганинай нэрэмжэтэ колхозой физкультурна команда (командын капитан нүхэр Бальбуров) нэгэдэхи һуури эзэлжэ, аймсоведэ[...] гүйсэдкомой дамжуулгын кубок ба грамотаар шагнагдаба. Хоёрдохи һуурине «Коминтерн» колхозой физкультурна команда (командын капитан нүхэр Очиров) эзэлжэ, физкультура ба спортын аймагай комитедэй кубок ба аймсоведэй гүйсэдкомо[...] грамота абаба. Гурбадахи һуурине Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой физкультурна команда эзэлж[...] аймсоведэй гүйсэдкомой грамотаар шагнагдаба.

Бурят-Монголой национальна спортые — һур харбаае, бүхэ барилдаае, моринои урилдаае суглара[...]шад ехээр һонирхон хараба. Һур харбаанда 3[...] мэргэн харбаашад хабаадалсажа, ехэ тэмсээн[...] болоһоной һүүлээр республикын мэргэн харбааша[...] Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Дондо[...] Мункуев (доодо зурагта) эрхимлээ. Бүхын бари[...]даанда 32 хүн хабаадалсажа, мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 3 бүхэ: шофёр Дугар Галсанов — нэгэдэхи һуури, колхозник Владимир Лубсанов — хоёрдохи, комбайнер Чимит Галсанов — гурбадахи һуури эзэлжэ, үнэтэй бэлэгүүд болон грамотану[...]даар шагнагдабад.

Мориной урилдаанда «Улаан Оронго» колхозо[...] хурдан зээрдэ түрүүлэжэ, хоёрдохи ба гурбадахи һууринуудые Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хо[...] гүйгөөшэд хубаагаа.

Текстнь Р. Бимбаевай,
Фотонь К. Булытовай.

Колхозой центр болбосон түхэлтэй болоно

Сагаан-Шулуутайн сомоной (Мухаршэбэр) «Улаан Шулуутай» колхозой центр Хүсөөтэ нютагта оршодог. Һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн олон шэнэ барилга эндэ хэгдэжэ, колхозой центр гоё һайхан, болбосон түхэлтэй болоо. Тосхоной айлнуудай хахадһаа ехэнхинь стандартна шэнэ гэрнүүдтэ ажаһууна. Эндэхи арба гаран айлнууд шэнэ гэрнүүдые өөһэдтөө барижа захалаа, мүн барилгын модо шулуу бэлдэжэ байһан айлнууд олон.

Yнгэрэгшэ жэлдэ тус колхоз центр дээрээ шэнэ клуб, правлениин томо байшан бариһан байна. Клубынь мүнөө ашаглалгада үни оронхой. Эдэ бүгэдэ колхозой баян боложо байһаниие гэршэлнэ.

Б. Содномов.

Бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Бурмонкоопсоюзай бэлэдхэлэй управлени аймпотребсоюзуудай овощь бэлэдхэдэг хүдэлмэрилэгшэдэй ба мастернуудай 5 үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Семинарта хамта 53 хүн хабаадалсаа.

Овощь ба хартаабха бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын дүй дүршэл; овощь дабһалха, хартаабха хатааха хүдэлмэриин гурим; овощь, хартаабха тушаан абалга, шэрэлгэ ба хадагалалга гэхэ мэтын асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаа.

Д. Колмаков.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00502. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 3766.